

**50 felett a pikszisben, avagy van-e helye az „idősebb”
generációnak a médiában?**

BEN328

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés.....	2
2	Témaválasztásom indoka, hipotézis felállítása	4
2.1	Idős-e az idős ember? 50 felett a fű se nő?	4
2.2	Az idősödés fázisai	8
2.3	Az idősekkel szembeni diszkrimináció formái	11
3	A televíziózás, mint a média egy meghatározó szegmense	14
3.1	A közszolgálati és kereskedelmi média	14
3.2	A közszolgálati médiaszolgáltatóval szemben támasztott követelmények.....	17
3.3	A közszolgálati televíziók műsorstruktúrája, nézettsége	18
3.4	MTV1 adásain végbement struktúraváltás	20
4	Az 50+-os korosztály és a televízió	21
4.1	Az ezüstgeneráció tévénézési szokásai.....	21
4.2	Az ezüstgeneráció megjelenése a képernyőn.....	23
5	Vizsgálatom ismertetése.....	24
5.1	A vizsgált intervallum értelmező leírása.....	24
5.2	A pozitív és negatív tulajdonságok részletezése vizsgálatomban.....	26
5.3	Semleges kategória magyarázata	26
5.4	A készített táblázat értelmezése	27
5.5	A két vizsgált időszakban a műsorszerkezet hasonlóságai és különbségei	28
5.6	Az 50 év alatti, illetve 50 év feletti nők és férfiak száma a műsorokban	30
5.7	Az 50 feletti nők és férfiak jelenléte a műsorokban	31
5.8	A szereplők vizsgálata tulajdonságaik szerint	34
6	Összegzés	37
7	Irodalomjegyzék.....	41
8	Képek jegyzéke	
9	Ábrák jegyzéke	
10	Mellékletek	

1 Bevezetés

„A fiatalság mércéje nem az életkor, hanem a szellem és a lélek állapota: az akarat- és képzelőerő, az érzelmek intenzitása, a jókedv, és a kalandvágy győzelme a lustaságon.

Csak az öregszik meg, aki lemond eszményeiről. Az évek múlásával ráncossá lesz az arcod, de ha kialszik benned a lelkesedés, akkor a lelked ráncosodik meg. Gondok, kétségek, az önbizalom hiánya, reménytelenség: mind hosszú évek, melyek nemcsak a testet húzzák le a föld porába, hanem a lelket is. Az ember – akár tizenhat éves, akár hatvanhat – csodára szomjazik, elámul a csillagok örökkévalóságán, a gondolatok, és a dolgok szépségén: nem fél a kockázattól: gyermeki kíváncsisággal várja: mi lesz holnap: szabadon örül mindennek.

Olyan fiatal vagy, mint a regényeid, olyan öreg, mint a kétségeid. Olyan fiatal, mint önbizalmad, olyan öreg, mint a félelmed. Fiatal, mint a hited, öreg, mint a csüggedésed.

Fiatal vagy, amíg befogadod a szépség, az öröm, a merészség, a nagyság az ember, a föld, a végtelenség hírnökeit.

Csak akkor öregszel meg, ha már nem szárnyalsz, és hagyod, hogy a pesszimizmus és a cinizmus megdermessze a szívedet.”

/Albert Schweitzer/¹

¹ Albert Schweitzer: A fiatalság mércéje
<http://pdafanclub.com/forum/index.php?topic=3901.25>
Letöltés ideje: 2012.február 14.

Napjainkban a média egyre jobban áthatja mindennapi életünket. A média, a tömegkommunikációs eszközök, de legfőképpen talán a televízió gyermekkorban, és időskorban tölti be legjelentősebb szerepét az emberi életben. Jelen TDK dolgozatomban, a média, azon belül is a televízió időskorban betöltött szerepét kívánom vizsgálni. A médián keresztül az idős embereknek lehetőségük van arra, hogy kitáguljon körülöttük a világ, ugyanakkor a köztes életkorban is jelen van munkánkban, magánéletünkben, az élet minden területén. Mégis, hogyha figyelmesen nézzük a televíziót, azt tapasztalhatjuk, hogy a benne szereplők inkább a fiatalabb korosztályhoz tartoznak, idősebbeket nem, vagy csak elvétve lehet felfedezni a képernyő másik oldalán. A legtöbb csatornán látható műsor célközönsége is inkább a fiatalabb generáció, leginkább a 18 és 49 év közé eső korosztály, és tapasztalataim szerint csak elvétve találunk időseknek szóló műsorokat, és azokat is csak bizonyos csatornákon.

A médiában folyamatosan azt halljuk, hogy mindenkihez szól, korosztálytól függetlenül. Akkor felvetődik bennem a kérdés: miért nem szólhat ténylegesen mindenkihez, minden korosztály nyelvén? Legyen szó kereskedelmi tévéről, vagy közszolgálati csatornáról, az 50+-os korosztály képviselőinek a száma elhanyagolható a fiatalabb generációba tartozókhoz képest. Akár a tévés személyiségek megjelenését vizsgáljuk, akár a műsorokban, filmekben, reklámokban szereplőként előforduló egyének korosztályi hovatartozását, azt láthatjuk, hogy az idősebbek mindegyik kategóriában kevés helyet kapnak. Pedig kutatások bizonyítják, hogy napjainkban Európa, és benne hazánk népessége öregszik, ezért még nagyobb jelentőséggel bírna, ha a képernyő másik oldalán is sok tapasztalattal, bölcsességgel, ismerettel bíró 50+-os korosztályba tartozó embereket is láthatnánk.

Azt gondolom, hogy a televízióban több 50 feletti közszereplőnek, bemondónak, műsorvezetőnek lenne helye, mert ők azok, akik már kellő élettapasztalattal rendelkeznek, és sok – főleg az időseket érintő – napi témában számomra hitelesebbek lennének, mint a fiatalabb kollégáik. A főműsor időben vetített filmeket, vagy akár a híradásokat is ide sorolhatjuk, mert ott sem kap ez a korosztály kellő figyelmet. Ha mégis szerepelnek, akkor is általában nem az erényeik miatt mutatják be őket, hanem az elesettségük a hírérték.

Tanulmányomban azt a kérdéskört fejtem ki, hogy szólnak-e műsorok az idősebb generáció képviselőinek, illetve hogy szerepelnek-e egyáltalán idősek a médiában? Kérdés számomra még az is, hogy ha szerepelnek idősek a médiában, akkor milyen arányban, illetve milyen képet festenek le róluk a vetített műsorok. Az általam felvetett kérdések megválaszolására kvantitatív kutatásom adatainak részletes elemzésével teszek kísérletet.

2 Témaválasztásom indoka, hipotézis felállítása

Véleményem szerint ma Magyarországon az 50+-os korosztály negatív diszkriminációja jellemző a médiában. A korosztály érzékelhető mellőzöttsége azt sugallja, hogy ők már „problémákat okozó” tagjai a társadalomnak. Tanulmányom témájával és kvantitatív kutatásommal erre a helyzetre szeretném az olvasó figyelmét ráirányítani, a média egy nagyon frekvenciált területét, a közszolgálati televíziót, azon belül is az MTV1 műsorait vizsgálva. Az a feltételezésem, hogy nagyon kevés az olyan műsor, amiben az idősebb generáció képviselői szerepet kapnak, de sajnos azokból a műsorokból is kevés van, amelyek kifejezetten nekik szólnak, holott ez a korosztály teszi ki a televízió közönségének jelentős részét.

1. kép²

2.1 Idős-e az idős ember? 50 felett a fű se nő?

Tapasztalataim szerint a társadalmi megítélés azt sugallja, hogy 50 felett az emberek aktivitása csökken, és ez a televízió műsoraiban is megjelenik oly módon, hogy a műsorok többségét is fiataloknak, fiatalokkal, és fiatalokról készítik, ezzel is kizárva az időseket a médiaszereplésből. Tényleg megáll az élet 50 felett? Szeretném hinni, hogy nem, hiszen a mai 50 feletti korosztály már nem azonos a 20 évvel ezelőttivel. Fiatalosabbak,

² Biokuckó: Jutavit Multivitamin Senior 50 felett

http://www.biokucko.com/product.php?id_product=397

Letöltés ideje: 2012. február 22.

temperamentumosabbak, gondolkodásuk is közelebb van a fiatalokéhoz, és mindezek mellett kellő élettapasztalattal, bölcsességgel, józanésszel rendelkeznek. Egészségi és mentális állapotuk is jobb, mint akár csak egy-két évtizede. Munkatapasztalataikra mindenkinek szüksége van, és nem árt, ha ennek közvetítésében a média is nagyobb szerepet vállal. Mai társadalmi viszonyaink között, – ha lehetőségük lenne rá –, több 50 feletti ember tudna még karriert építeni, pontosan azért, mert lendületesebbek, mint amennyire ez régebben volt jellemző erre a korosztályra.

Mégis, ha vizsgálódunk, észre kell vennünk, hogy az **ageizmus**³ létezik, és tetten érhető a közszolgálati televíziókban is. A probléma jelentősége nagyobb, mint gondolnánk, hiszen, ha csak a magyar viszonylatokat vesszük figyelembe, akkor is elmondhatjuk, hogy öregedő társadalomban élünk. A fiatalabb korosztályok száma csökken, és ennek a csökkenő korosztálynak kellene eltartania az idősebbeket, ha a munkaerő piacról éveik száma miatt kikerülnek. Ez egyre megoldhatatlanabb feladatot ró mind az egyénre, mint a társadalomra. Véleményem szerint a média leképezi a társadalmi gyakorlatot, ezért is kellene jobban fókuszálni arra, hogy az idősek is helyet kapjanak benne mind szereplőként, mind résztvevőként.

Ha figyelmesen szemléljük a körülöttünk lévő világot, tény, hogy Magyarország, de Európa népessége is fokozatosan előregedik. Ezt az állítást támasztja alá az is, hogy naponta olvashatunk arról, hogy az élve születések száma folyamatosan csökken, és ezzel párhuzamosan a születéskor várható élettartam pedig megnőtt. A hivatalos demográfiai előrejelzések adatai⁴, amelyeket 2011 és 2026 viszonylatában vizsgáltam, azt mutatják, hogy Magyarországon 2011-ben a 30 évesek 152.440-en voltak, míg 2026-ra ez a szám, 114.776-ra fog csökkenni. Ez a csökkenési tendencia még az 55 éves korosztályt is érinti, hisz az adatok szerint 2011-ben 161.628 fő, míg 2026-ban 135.996 főből áll majd ez a csoport. Ezzel szemben, a statisztikai adatok azt mutatják, hogy a jóval idősebbek (70+-osok) létszáma az összlakosság létszámához képest jelentősen emelkedni fog. E szerint 2011-ben 95.570 fő volt ebben a csoportban, míg 2026-ra számuk 129.975 főre emelkedik. Ezek az adatok már 15 év távlatában is azt a tendenciát támasztják alá, hogy Magyarország lakosságának növekvő hányadát teszi ki az idősebb (70+-os) korosztály 2026-ra, és azon túl

³ Jászberényi József: Az ageizmus: a kor szerinti diszkrimináció, In: Polgári Szemle, 2010.Február-6. évfolyam, 1. szám

http://www.polgariszemle.hu/app/interface.php?view=v_article&ID=373

Letöltés ideje: 2012. február 14.

⁴ Szociális Ágazati Információs Rendszer

https://teir.vati.hu/rqdist/main?rq_app=icsszm&rq_proc=demof_init

Letöltés ideje: 2012. február 11.

is. A 15 évnyi távlat olvasatomban a 2011. és 2026. közötti éveket mutatja. Következtetésként elmondhatjuk, hogy a fejlett országokhoz hasonlóan Magyarország is egyre inkább előregedő társadalom, amihez alkalmazkodni kellene. Sajnos az is elmondható, hogy „a népesség dinamikáját a halál határozza meg, és nem a születés.”⁵

A tendencia az adatok tükrében egyértelmű, ezért is foglalkoztat a gondolat, hogy az idősebbeknek miért nincs kiemelt szerepe a társadalmi megítélésben. Elgondolkodtató az is, hogy nemhogy kiemelt szerepük nincsen, de az esetek többségében az időskorúak mellőzöttsége jellemző társadalmunkban. Az idős, – ha egyáltalán idősnek mondható – egy 50 év körüli, férfi vagy nő kevés szerepet és még kevesebb tiszteletet kap korunk társadalmában, pedig ha másért nem is, az élettapasztalatuk miatt ez megilletné őket.

50 felett az ember már öreg? Az én értékrendem szerint általában nem. A szüleim is ebbe a korosztályba tartoznak, és őket még nem gondolom idősnek. Felnevelték a gyermekeiket, támogatják az unokáikat, és mert mindketten aktívak, dolgoznak, életerősek, fiatalosan gondolkodnak, és értelmi képességük is maximális. Édesanyám 58 éves, vezető beosztásban dolgozik, édesapám pedig 67 évesen, a nyugdíj mellett dolgozik a mai napig. Ők nem is tudják elképzelni a mindennapjaikat munka, célok, feladatok nélkül. Mivel példának én őket látom magam előtt, ezért amikor azt hallom, hogy *idősek* jelzővel illetjük az 50+-os korosztályt, nem tudok ezzel egyetérteni. Ha az idős jelző mögé gondolok, akkor nagyszüleimet látom magam előtt, akik sajnos már nincsenek köztünk, de idősként rájuk is csak 70 felett gondoltam. Lehet, hogy csak a besorolással van a gond? Általános tendencia, hogy a nyugati világban nő a nyugdíjkorhatár, ezáltal az a megítélés is változóban van, hogy kit tekintenek idősnek.

Az 50+-os korosztály, – mint a szüleim is – még kultúrára szomjaznak, képzik magukat, színházba, kiállításra járnak, – ha tehetik – szívesen utaznak, mindezt természetesen munka mellett. De általánosságban is úgy gondolom, hogy például a komoly tudományos fokozatokkal rendelkező személyek, akár professzorok közül is sokan tartoznak az 50+-os korosztályhoz, hiszen ők már rengeteg ismerettel, tapasztalattal, bölcsességgel rendelkeznek, és nem gondolom, hogy ezt a korosztályt már az idős kategóriába kellene sorolni.

Mégis, ha a mai társadalmat vizsgáljuk, ennek a korosztálynak sok negatív sztereotípiával kell szembenézni, megbirkózni. Ebből talán az egyik legtöbbet hallott, hogy az „idős” emberek csak problémákat okoznak, sokszor betegek, és egyébként is el kell tartanunk őket. Ez a hozzáállás azért nagy probléma, mert ha a népességstatisztikák számait

⁵ Frank Schirrmacher: A Matuzsálem Összeesküvés, Budapest Sclar Kiadó, 2007. p.20.

nézzük, valóban öregedő társadalomban élünk, ahol úgy tűnik, a folyamatosan csökkenő fiatalabb nemzedékek feladata lesz az idősebbek eltartása.⁶

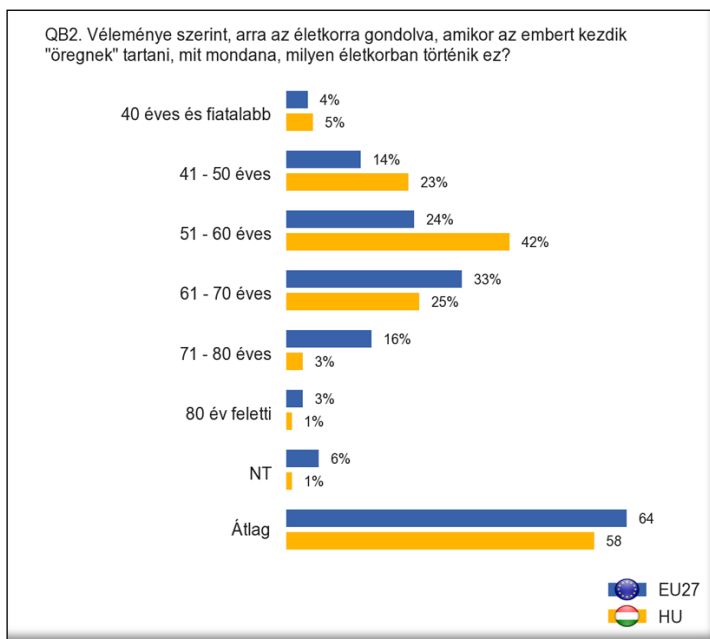
De ha az 50+-os nemzedék nagy részére gondolok, azt is tapasztalatom, hogy sokan közülük azt várják, hogy mikor lehetnek már nyugdíjasok, mikor nem kell már naponta a munkahelyi problémákkal megküzdniük, mikor adhatják át magukat a „*gondtalan*” nyugdíjas éveknek. Ez Nyugat-Európában valós jelenség, ahol a nyugdíjas korosztály kedvére utazhat – akár többször is egy évben –, míg hazánk nyugdíjasai közül csak kevesen engedhetik meg maguknak ezt a „*luxust*”, nem az érdeklődés hiánya, hanem az anyagi körülményeik miatt. Nekik szinte egyetlen szórakozásuk marad a média által kínált valóság, legyen szó akár rádióról, televízióról, vagy írott sajtóról. Ebből meríthetnek erőt maguknak, ha egyedül vannak, ha a gyerekek már felnőttek, a párjukat esetleg már elveszítették. Tévét nézve, rádiót hallgatva érezhetik úgy, hogy valaki hozzájuk is szól, nincsenek teljes magukra maradva. „A média jelentős szerepet kap társként, hírvivőként, szórakoztatóként, a magányt enyhítőként... az idős emberek életében. Még talán abban is van szerepe a médiának, általa elviselhetőbbé válik az öregedés folyamata, sőt megnövelheti az évek számát elsősorban programadással, a holnaptól várható élménnyel, élményekkel, pozitív jövőképpel.”⁷ Persze nem lehet azt mondani, hogy az 50 felettiiek szociológiailag, státuszukat tekintve egy homogén csoport lenne. Az 50 felettiiek is éppúgy rétegezetek, mint minden más korosztály. Vannak közöttük szegények, magányosak, iskolázatlanok, akik tényleg csak a gyerekeiket, unokáikat várják, nincsen más érdeklődésük, elfoglaltságuk. Ők ténylegesen nagyon rá vannak utalva a tévénézésre, a tévéből kapott információkra. Aztán vannak olyanok is, akik szinte egyáltalán nem néznek tévét, mert teljesen lefoglalja őket szakmájuk, hivatásuk, esetleg hobbijuk. Talán ők azok, akik kevésbé gyorsan öregszenek, köszönhető ez a folyamatos munkavégzésnek, és az agyi kapacitásuk maximális kihasználásának.

Az Európai Bizottság által közzétett 2011-es **Eurobarométer** felmérések is azt igazolják, hogy Magyarországon az 55 évesnél idősebb korosztály megítélése nem olyan pozitív, mint európai viszonylatban. Európa szerte több mint 26000 embert kérdeztek meg, magyarországi átlagban pedig több mint 1000 embert. Hazánkban erről a korosztályról kialakított kép sokkal negatívabb, mint az unió 27 tagállamában. Vizsgált kérdésekre adott válaszok alapján szemmel láthatóan más és más az idősekről és fiatalokról kialakított kép a különböző országokban. Abban a kérdésben is nagy a különbség hazai és uniós megítélés

⁶ Kulesár Melinda Szakdolgozata: Időskori diszkrimináció a médiában, Budapest, Zsigmond Király Főiskola, 2011,p.3.

⁷ Dr. Nagy Andor József: Médiagerontagógia (Média az arany életkorban, az élet harmadik harmadában). Budapest, Magyar Médiapedagógiai Kutatóintézet, 2008. p.13

alapján, hogy mikortól tekintenek valakire „öregként”, illetve az emberre hány éves korától nem tekintenek már „fiatalként”.⁸ Magyarországon legnagyobb arányban az 51-60 éves kortól kezdenek idősként tekinteni az emberre, átlagosan 58 éves kortól, míg uniós viszonylatban ez később kezdődik, csak 61 éves kor felett, átlagosan 64 éves kortól.

1. ábra⁹

2.2 Az idősödés fázisai

Az emberi életciklus változásait, az időskor kezdetét különböző tanulmányok alapján, többféle módon vizsgálhatjuk. Megkülönböztetünk **kronológiai életkort**, ami azt mutatja, hogy valaki ténylegesen, az éveinek száma alapján mennyi idős. **Biológiai életkorunk** eltérhet a kronológiai életkorunktól, mert ez az egészségi állapotunktól függ, lehet több, vagy akár kevesebb is, mint amit az éveink száma diktálna, aszerint, hogy milyen az életvitelünk, illetve mennyire élünk egészséges életet. Megkülönböztetünk **pszichológiai életkort** is aszerint, hogy ki hány évesnek érzi magát. Az, hogy a társadalom hogyan ítél meg minket, milyen idősnek titulálnak valakit, az a **szociológiai életkort** mutatja meg.

⁸ Aktív idősödés: EUROBAROMÉTER vizsgálat

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_378_fact_hu_hu.pdf

Letöltés ideje: 2012. március 2.

⁹ Lásd: uo.

Hazánkban általában a nyugdíjazástól tekintenek idősként az emberre, de jellemzően a 45 év felettieket a munka világában már szenioroknak tekintik. Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában használatos kor szerinti felosztást az Egészségügyi Világszervezet állította fel, amely a következőket mondja ki:

- **Idősödők:** 60-74 év közöttiek
- **Idősek:** 75-89 év közöttiek
- **Nagyon idősek:** 90 év feletti korosztály tagjai, akiket „**aggoknak**” hívunk¹⁰

Az életkori trendek kutatásának egyik markáns formáját az amerikai Florence & Yankelovich, generációkutatással foglalkozó cég **Yankelovich MONITOR** néven tette közzé, amelyről **Törőcsik Mária** tesz említést a „*Generációk, márkák, célcsoportok*” című könyv magyar kiadásához írt előszavában. Eszerint a Yankelovich Monitor az életszakaszokat három részre bontja az alapján, hogy az említett három korosztálynak milyen alapélmények, és meghatározó történések voltak életük során. A három generáció ennek alapján:

- **Az érettek:** 1909-1945 között született korosztály, akik ma az ezüstgeneráció tagjai, azaz az 58 év felettiek tábora. Meghatározó élményeik voltak a háborúk, gazdasági, társadalmi válságok, és a nehézségek megoldására kifejlesztett kivédési technikáik.
- **A boomerek:** akik a háború utáni időszakban születtek, rájuk mondják, hogy a „*baby boom generáció*”. Ide tartoznak azok, akik 1946 után születtek. Ebben az időszakban már megmutatkoztak a jólét első jelei, ezért ez a generáció már több gyermeket vállalt, ami magyarázza a magasabb születésszámokat. Erre a generációra jellemző a konvenciók elhagyása, és a „nem állok be a sorba” hozzáállás. Hippi mozgalmak jelentek meg, és nagymértékben emancipálódott a női társadalom.
- **Az X-generáció:** (más néven XGenerek) csoportjába az 1965 és 1985 között születettek tartoznak. Erre a korosztályra jellemző, hogy iskolázottabbak az előző generációknál, életszemléletüket a praktikusság, az egymás iránti tolerancia és a sokszínűség jellemzi. Sikereket csak úgy érhetnek el, ha reakció idejük gyors, elődeiknél bonyolultabb problémákat kell megoldaniuk.

¹⁰ Idősek Akadémiája 2010, Bevezetés az Idősügyi Nemzeti Stratégiába
http://www.obme.hu/wp-content/uploads/2010/03/02_bevezetes_az_INSba.pdf

Letöltés ideje: 2012. február 27.

Ha ugyanezeket a generációkat magyar viszonylatban is megpróbáljuk értelmezni, akkor más jellemzők írhatók le.

- Az **éretteknek megfelelő generáció** az, akik a gazdasági válság, a nagy ínség és világháború idején váltak aktív munkavállalóvá. Ez az 50+-os generáció.
- A **boomerek magyar megfelelői** azok, akik az új gazdasági mechanizmus, vagyis 1968 után vállaltak először munkát, ők alkotják a mai **középgenerációt**.
- Az **X-Generáció magyar képviselői** a rendszerváltás után vállaltak először munkát, ők a **fiatal generáció** tagjai.¹¹

Egy következő értelmezésben az idősödés fázisait az andragógia tudománya vizsgálja, amely többek között a felnőttek életvezetésével foglalkozik. Négy olyan életfázist különböztet meg, amelyek azt mutatják, hogy az ember milyen életciklusokon esik át, hogyan jut el valaki a fiatal felnőttkortól a lassan hanyatló szakaszig. Ezeket a ciklusokat **Franz Pöggeler** osztrák andragógiakutató írta le először.

- **Fiatal felnőttkor** a húszas éveinket jelenti. Ebben a korban bontakozik ki a személyiségünk, sikerekre vagyunk éhesek, meghatározó része életünknek a szexualitás, fontos a közösségben való jelenlét, és a tanulás. Sportsikereket jellemzően ebben a korban érünk el. Kreatívak vagyunk, teherbírásunk a maximumán van.
- **Középgeneráció** tagjává, más néven az *“életközép felnőttjévé”* a harmincas és negyvenes éveink első felében válunk. Ebben a szakaszban a szellemi tevékenységünk fokozásához fejlett önismeretünk nagyban hozzájárul. Ebben a korban akarunk a legjobban megfelelni a társadalmi elvárásoknak.
- **Érett felnőttkor** szakasza a negyvenes évek második felében, illetve az ötvenes éveink első felében következik be. Ez a szakasz eltart egészen a nyugdíjba menetelig. Itt már az egyéni ambíciók helyett a kialakult pozíciók megtartása a fontos, a család és már egyre inkább az unokák kerülnek előtérbe. Jellemző a szellemi és fizikai gyengülés, a haláltól való félelem, az elmúlással kapcsolatos első gondolatok felütik fejüket. Férfiaknál erre a korszakra teszik a kapuzárási pánik kialakulását.
- **Lassú, hanyatló időszak** a hatvanas éveink után kezdődik. Ebben az intervallumban, mivel már nyugdíjasok vagyunk, szabadidőnk megsokszorozódik. Testünk, és szellemi képességeink hanyatlásnak indulnak, lassan leépülünk, de sokkal lassabban, mint az időseket érintő sztereotípiák azt sugallják. Vannak olyan kutatások, amelyek

¹¹ Fehér Katalin: Reklám: Elmélet és gyakorlat, Főiskolai Tankönyv, Szöveggyűjtemény, Budapest R.E.Product'98 Bt. Nyomdaüzeme, 2005. p.108-113.

ezt az időszakot még tovább részletezik, és szétválasztják a 60-75 év közöttieket, és külön választják a 85 év felettieket.¹²

Tanulmányom az 50 feletti korosztályról szól, ezért a fent említett kategóriákból az érett felnőttkorba és a lassú, hanyatló időszakba tartozó egyéneket érintő kérdéseket elemzem.

2.3 Az idősokkal szembeni diszkrimináció formái

A negatív megítélés már az 50+-os korosztály tagjait is rendkívül sok esetben érinti. Sokszor tapasztalják saját bőrükön, hogy a társadalom már kiveti őket, hasztalanként tekint rájuk. A szakirodalom az **ageizmus** kifejezést a kor szerinti diszkriminációra használja, a fogalmat **Robert Butler** tudományos munkájában használta először.¹³ Bár köztudott, hogy az emberek hátrányos megkülönböztetését törvény büntetni, legyen szó bármilyen formájáról, mégis sokszor találkozunk vele, lépten-nyomon utolérhető. **Az időskori diszkriminációnak 6 fajtáját különböztetjük meg** a szakirodalmak szerint. Ezeket mutatom be röviden, és próbálom érzékeltetni annak súlyát, amit az elszenvedő egyén ilyenkor érezhet.

- Előfordul, hogy idősebbek társaságában egy fiatalabb azt gondolja, hogy a szavakat tagoltabban kell kiejtenie, hogy megértesse magát, vagy a normál hangerőnél hangosabban használ, azt feltételezve, hogy biztos nem hallják már jól, amit mondani akar. Jellemző az is, hogy olyan szavakat, kifejezéseket használnak a fiatalok, amit az értelmező kéziszótárakban sem lehet megtalálni, szlengekben beszélnek, rövidítéseket használnak, amit az idősebb generáció nem mindig ért. Ezek a példák mind a **nyelvi diszkrimináció** kategóriájába sorolhatóak.
- Amikor egy munkahelyen inkább csak fiatal kollégákat vesznek fel egy megüresedésre, mert azt feltételezik, hogy a feladatok megoldásában az idősebbek lassabban reagálnak, illetve nem tudnak gyorsan és pontosan elvégezni egy-egy feladatot, az is negatív megkülönböztetés. Ezt a kellemetlen élethelyzetet annak idején édesapám is megtapasztalta a saját bőrén, amikor megszűnt hosszú idő után a munkahelye, és akkor 52 évesen már nem tudott az eredeti szakmájában, mérnökként

¹² Jászberényi József: Az aktív időskor lehetőségei Magyarországon (Bevezetés a geronto-andragógiába), Budapest, PrintXBudavár Zrt., 2009. p.11-16.

¹³ Jászberényi József: Az ageizmus: a kor szerinti diszkrimináció, In: Polgári Szemle, 2010.Február-6. évfolyam, 1. szám

http://www.polgariszemle.hu/app/interface.php?view=v_article&ID=373

Letöltés ideje: 2012. február 14.

elhelyezkedni, mert csak 30 éveseket, frissen végzett szakembereket kerestek minden, általa megpályázott helyre. Amikor elment interjúkra, elmondása szerint, az első kérdése a felvételiztetőknek az volt: hány éves? Amikor elárulta életkorát, rögtön mondták, hogy köszönik szépen, „majd értesítik”. Persze nem hívták vissza ezekre a munkákra. Neki szerencséje volt, mert másoddiplomájával el tudott helyezkedni pedagógusként, és nyugdíjba meneteléig azon a munkahelyen is maradt, ahol megbecsülték, elismerték a korral szerzett tapasztalatait, bölcsességét, sőt, nyugdíjas éveiben is visszahívták tanítani. Ez azért nagyon ritka eset a mai világban, úgy gondolom. Előfordul, hogy az idősebbeknek kevesebb bért fizetnek a munkáltatók, gondolván, nekik annyi is elég, hisz örülhetnek, hogy ennyi idősen még van állásuk. Ez egyértelműen a **munkahelyi diszkrimináció** kategóriájába tartozik.

- Az idősebb korosztály nem lehet manapság biztonságban a lakóhelyén sem, mert fokozottabban vannak kitéve annak a veszélynek, hogy bűncselekmények áldozataivá válnak. Kevés az olyan üzlet, bolt is, ahol az eladók nem viselkednek tiszteletlenül az idősebbekkel, sőt, a vevők sem tartják be az illem által előírt szabályokat, például, hogy maga elé engedje a sorban az idősebbet, amikor láthatóan ő csak 2 zsömlét szeretne kifizetni. A nagyvárosokban egyre kevesebb a park, és ezáltal a lehetőség, hogy az idősebbek egy padon megpihenhessenek hazafelé menet a bevásárlásból. Mindez a **lakóhelyi diszkrimináció** határait súrolja.
- Nem is gondolnánk, mennyi olyan család van, ahol a zárt ajtók mögött, az idősek szörnyűbbnél szörnyűbb atrocitásoknak vannak kitéve gyermekeik és unokáik által is. Elveszik tőlük a nyugdíjukat, csökkentik ételadagjaikat, igazából csak elviselik őket, az örökség reményében. Olyan is előfordul, hogy megvonják a gyógyszer adagjaikat, vagy túlgyógyszerezik az idősebbeket. Vannak sajnos olyan családok, ahol szinte terrorban tartják a nagyszülőket, és még az alapvető higiéniai lehetőségeket is megvonják tőlük, akár a mellékhelységbe való eljutásukat is akadályozzák. Azt, hogy így bánnak velük a családtagjaik, ők szégyenként élik meg, ezért nem mernek szólni senkinek, és így élik le életüket, mindennapjaikat. Ez **családon belüli diszkrimináció**, amelynek vannak erősebb, és gyengébb változatai is, itt mindkét fajtát próbáltam érzékeltetni.
- Az idősebb korosztály fokozottabban van kitéve annak a veszélynek, hogy csalók áldozatává válik. Naivitásuk, és jóhiszeműségük miatt többször engednek be otthonaikba ál-díjbeszedőket, akik ezt kihasználva kirabolják, és sokszor bántalmazzák is őket. Ál-rendőrök, biztosítási csalók könnyebben érnek célba náluk,

mert az elzártáguk miatt jobban elhisznek bárkinek bármit, és még örülnek is, ha jön hozzájuk valaki, aki beszél velük egy pár szót. Közben a csalók ellopják értéktárgyaikat. Léteznek olyan életjáradék programok is, amelyekkel becsapják az időseket, ezáltal ők az utcára kerülhetnek, hiába fizették ki a lakás árát több részletben. Ez a fajta kihasználás a **gazdasági diszkrimináció** lehetséges példája.

- Dolgozatom témájához leginkább illő fajtája az időseket érintő diszkriminációknak, a **mediális diszkrimináció**. Ez a fogalom azt jelenti, hogy az idősek alig, vagy egyáltalán nem jelennek meg a médiában. Kevés nekik szóló műsor készül, és a reklámkészítő szakemberek sem potenciális fogyasztóként gondolnak rájuk egy-egy reklám elkészítésekor. Ha szerepelnek is idősek a tévében, rádióban, vagy akár az újságok oldalain, akkor is inkább a negatív hírekben kapnak helyet, sőt az időseket is negatív, mindenbe beleszóló, házsártos szereplőként tüntetik fel, vagy vicc tárgyaként szerepeltetik őket. Esetenként olyannak állítják be, aki állandóan beteg, emiatt már csakis a gyógyszer reklám érdekelheti ezt a korosztályt.¹⁴

A média típusok közül nagyon nagy jelentőséggel bír a televízió, amelynek két szegmensét különböztetjük meg a duális médiarendszerben; a kereskedelmi és a közszolgálati televíziót. Ennek áttekintése következő fejezetem témája.

¹⁴ Legújabb felosztásokban már megjelent az egészségügyi diszkrimináció, mint az ageizmus 7. fajtája

3 A televíziózás, mint a média egy meghatározó szegmense

3.1 A közszolgálati és kereskedelmi média

Napjainkban a meghatározó televíziós műsorokat közszolgálati és kereskedelmi csatornák sugározzák, párhuzamosan, egymás mellett működve.¹⁵ **Bajomi-Lázár Péter** médiakutató szerint a közszolgálati televízió egyeduralmának megszűntével, és a kereskedelmi televíziók megjelenésével jelentősen kibővült a médiapiac kínálata, ezzel megszabva a tévéműsorok tartalmát és irányát is.¹⁶

A **Közszolgálati média** egyfajta kiegyensúlyozottságot jelent. Pontos és hiteles, sokoldalú tájékoztatást nyújt a mindennapi életünket befolyásoló eseményekről, összefüggésekről, és folyamatokról. A független, és hiteles tájékoztatás mellett a nézők színvonalas szórakoztatásáról is igyekszik gondoskodni. Ezzel a társadalom valamennyi jelentős csoportjának az érdeklődését kívánja fenntartani, és egyben kiszolgálni. Nem annyira jellemző rá a profitorientáltság, mint a kereskedelmi csatornákra.

„**Közszolgálati műsor** az a műsor, melyben a közszolgálati műsorszámok meghatározó szerepet játszanak, és amely a műsorszolgáltató vételkörzetében élő hallgatókat, nézőket rendszeresen tájékoztatja közérdeklődésre számot tartó kérdésekről.”¹⁷

„**Közszolgálati műsorszám** a műsorszolgáltató vételkörzetében (országos, körzeti, helyi) élő hallgatók, nézők tájékozódási, kulturális, állampolgári, életviteli szükségleteit, igényeit szolgáló műsorszám, így különösen:

- a) a művészeti alkotás, az egyetemes, a magyar és a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek kultúráját, valamint a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek életét, a kisebbségi álláspontokat bemutató közlés
- b) oktatási, képzési célú ismeretek közzététele
- c) tudományos tevékenység és eredmények ismertetése
- d) a vallásszabadság megvalósulását szolgáló, valamint az egyházi és a hitéleti tevékenységet bemutató műsorok

¹⁵ Magyarország a XX. Században/ A Magyar Televíziózás története, In: Magyar Elektronikus Könyvtár:
<http://mek.niif.hu/02100/02185/html/516.html>

Letöltés ideje: 2012. február 12.

¹⁶ Tíz év, amely megváltoztatta Magyarországot, In: Hetek Archivum

http://www.hetek.hu/hatter/200710/tiz_ev_amely_megvaltoztatta_magyarorszagot

Letöltés ideje: 2012. március 2.

¹⁷ Az 1996.évi I. törvény a rádiózásról és televíziózásról, In: Magyar Televízió Közalapítvány

http://www.mtvka.hu/attachments/419_1996_i_torveny_mod.pdf

Letöltés ideje: 2012. március 5.

- e) a gyermek- és ifjúsági műsorok, valamint a gyermekvédelem céljait szolgáló ismeretterjesztő, felvilágosító műsorok
- f) a mindennapi életvitelt segítő, az állampolgárok jogi és közéleti tájékozódását szolgáló, az egészséges életmódot, a környezetvédelmet, a természet- és tájvédelmet, a közbiztonságot, a közlekedésbiztonságot elősegítő ismeretek terjesztése
- g) az életkoruk, testi, szellemi vagy lelki állapotuk, társadalmi körülményeik következtében súlyosan hátrányos helyzetben lévő csoportok számára készített műsorszám
- h) a hírszolgáltatás.”¹⁸

„**Közszolgálati műsorszolgáltató** olyan műsorszolgáltató, amelynek működését közszolgálati műsorszolgáltatási szabályzat határozza meg, feladata többségében közszolgálati műsor szolgáltatása, fenntartása alapvetően közpénzekből történik, társadalmi felügyelet alatt áll, alapvető jogait és kötelességeit e törvény állapítja meg.”¹⁹

A médiára vonatkozó jogszabályokban megjelennek a társadalom tagjainak elvárásai és igényei a médiával szemben. Az állampolgár – mint fogyasztó – elsősorban kikapcsolódást és szórakozást, a közérdekű információk pontos közlését várja el a közszolgálati médiától. Fő igénye a fogyasztónak az, hogy megfelelő tájékoztatást kapjon, és az, hogy kulturális igényeit, érdeklődését változatos programokkal elégítse ki a közszolgálati média. Ennek érdekében a cél nem kevesebb annál, hogy a lehetőségekhez mérten a legtöbb embert meg tudja szólítani, tudjon számukra vonzó programokat, műsorokat nyújtani. Ezért a közszolgálati médiában előállított műsoroknak minőséginek, tárgyilagosnak, a nemzeti hagyományok és értékek bemutatására törekvőnek és meghatározónak kell lenni. Ez egyaránt vonatkozik a tájékoztató jellegű, és a szórakoztató jellegű műsorokra is.

„A **kereskedelmi média** üzleti vállalkozásként működik. A kereskedelmi rádiók és a később megjelent tévék magántulajdonban vannak. A közönség maximálásának szándéka arra ösztönzi szerkesztőiket, hogy szórakoztató műsorokat – könnyűzenét, szappanoperákat, kvíz- és kíváncságműsorokat, játékfilmeket – sugározzanak. A kereskedelmi média amerikai találmány, amely csak lassan, a második világháború utáni évtizedekben hódította meg Nyugat-Európát, ma már azonban a hallgatottsági-nézettségi adatok szerint itt is egyértelműen népszerűbb, mint a közmédia. Hívei szerint a kereskedelmi média szolgálja igazán a közönséget, hiszen – szemben a közmédia » elitista « műsorpolitikájával – azt

¹⁸ Lásd: uo.

¹⁹ Lásd: uo.

nyújtja az embereknek, amit azok valóban hallani-látni akarnak. Úgy vélik, a minőség igazi garanciája a szabad piaci verseny. Bírálói szerint azonban a kereskedelmi média demokratizmusa hamis, mert csak a közönség fizetőképes rétegeit szolgálja ki, a hátrányos helyzetű kisebbségekről nem vesz tudomást. Műsorai sablonosak és repetitívek²⁰, hírei pedig infotainment²¹ jellegűek, azaz hiányoznak belőlük a valóban fontos információk.”²²

Ha összehasonlítjuk a kétfajta televízió típust, a legfőbb különbség a finanszírozásban rejlik. A kereskedelmi televíziók a profit elérése érdekében állítják össze műsoraikat, ezért sokkal több reklámot sugároznak, amiből nagyfokú bevételre tesznek szert. Kínálatot a közízlés határozza meg, a nézők kiszolgálása a cél.

A közszolgálati televíziózás egyfajta kiegyensúlyozottságot jelent, felelőssége és szerepe hatalmas abban, hogy egyenlően ossza el az információt, és a tudást. Tapasztalataim szerint, mivel nem kifejezetten profitorientált televízióról beszélünk, a reklámok sugárzási ideje sokkal kevesebb, mint a kereskedelmi csatornákon.

A közszolgálati csatornák helyzete nehezebb, mint a kereskedelmi televízióké, hiszen a nézettségi elvárások őket is terhelik, ugyanakkor elvárják tőlük, hogy ne legyenek annyira kereskedelmi jellegűek. A közszolgálati média nem csak a finanszírozásban, hanem a sugárzott műsorok tartalmában is jelentősen eltér a kereskedelmi televízióktól.

²⁰ Idegen Szavak Gyűjteménye: Repetitív = ismétlődő

<http://idegen-szavak.hu/repetit%C3%ADv>

Letöltés ideje: 2012. március 5.

²¹ Sulinet: Média kisszótár: Infotainment = Az információ szórakoztató formában történő átadására utaló szóösszetétel. A televíziós hírműsornak, ill. a show műsornak ma már egyre kevésbé szokatlan elegyként megjelenő műsor-karakter.

<http://www.sulinet.hu/tart/fcikk/Kdba/0/14893/1>

Letöltés ideje: 2011. október 16.

²² Bajomi-Lázár Péter: Kereskedelmi Média, In: Magyar Virtuális Enciklopédia, 2004

http://www.enc.hu/1enciklopedia/mindennapi/keresk_media.htm

Letöltés ideje: 2011. október 16.

3.2 *A közszolgálati médiaszolgáltatóval szemben támasztott követelmények*

Feladatai:

- „Magas színvonalon biztosítani a közszolgálati vállalatokat
- Hasznos, a munka világában is eligazodást segítő információk közlése”²³
- Pártatlanul, hitelesen, illetve tárgyilagosan tájékoztatassa a nézőket
- Műsoraival, hozzáállásával erősítse a társadalmi összetartozást
- Mindenki által elérhető műsorok sugárzása
- Rendszeres, és tényszerű tájékoztatás nyújtása a legfontosabb magyarországi eseményekről, beleértve a nemzeti és etnikai kisebbségek életéről, illetve határainkon kívül élő magyarság életéről szóló adásokat
- Egyetemes, és nemzeti kulturális örökség ápolása és ennek közvetítése műsoraiban
- Fiatalok számára ismeretgazdagító műsorok sugárzása
- Kisebbségi kultúrák megismertetése és megjelenítése az adásokban
- Közösségi jelleg, illetve demokratikusság erősítése műsorai által
- Magyar hagyományok ápolása, és a kultúra terjesztése műsorkínálatában
- Közérdekű tartalmak objektív sugárzása
- A nézők folyamatos minőségi szórakoztatása²⁴

A médiatörvénynek való megfelelés kritériumai:

- „Értékelvűség
- Minőség
- Széles körű tájékoztatás
- Sokszínűség
- Hitelesség”²⁵

²³ MTV Zrt. Szervezeti és Működési Szabályzata

<http://old.hirado.hu/download/brand/szmsz.rtf>

Letöltés ideje: 2012. február 15.

²⁴ Közszolgálati Kódex

http://www.noe.hu/anyagok/noe_kozszolgalmati_kodex.pdf

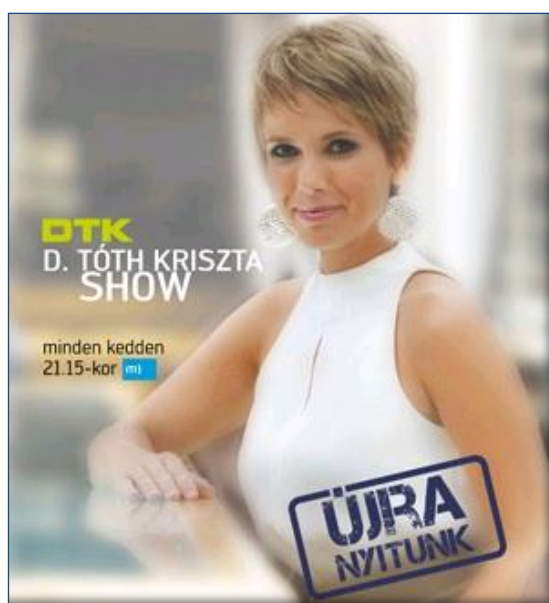
Letöltés ideje: 2012. március 5.

²⁵ Lásd: uo.

3.3 A közszolgálati televíziók műsorstruktúrája, nézettsége

A mai, hazai televíziós csatornákon fellelhető műsortípusok jelentősen eltérnek egymástól. A közszolgálati televíziók, ezen belül is az MTV1 műsorstruktúrájára régebben kifejezetten jellemző volt a hírműsorok, a gazdasági és kulturális információk, zenei-és vallási műsorok sugárzása, a politikai aktualításokról való tájékoztatás, sportműsorok sugárzása, régi és új filmek, valamint szórakoztató, illetve kabaré jellegű műsorok vetítése. Mára ez a tendencia megváltozott, új típusú műsorok is megjelentek a közszolgálati csatornán.

Jelenleg, a kereskedelmi csatornákra jellemző, egyre népszerűbb valóságshow-k illetve talkshow-k a közszolgálati csatornákon még kevésbé vannak jelen, de egyre inkább ez a tendencia mutatkozik meg az itteni műsorstruktúrában is. Az tapasztalható, hogy a közszolgálati csatornán is egyre nagyobb teret kapnak az inkább bulvár jellegű szórakoztató műsorok, mint például a DTK, azaz D. Tóth Kriszta keddi esti show műsora.

2. kép²⁶

„A médiatörvény a műsorszerkezeti követelmények között kimondja, hogy az országos és körzeti műsorszolgáltató – a szakosított műsorszolgáltató kivételével – napi műsoridejének 10 százalékában köteles közszolgálati műsorszámot sugározni. Közszolgálati műsorszámokat a főműsor időben (rádiónál reggel fél héttől fél tízig, tévénél este fél héttől fél tízig) legalább 25 percen kell sugározni. Az országos televízió főműsor időben legalább

²⁶ DTK.-D.Tóth Kriszta show, In: hirado.hu

http://www.hirado.hu/Hirek/2011/09/16/14/DTK_D_Toth_Kriszta_show.aspx

Letöltés ideje: 2012. február 20.

20 perc, országos rádió legalább 15 perc önálló hírműsort köteles egybefüggően szolgáltatni. A közszolgálati műsorszolgáltatónál a reklám egyetlen műsorórában sem haladhatja meg a 6 percet, alkoholtartalmú ital nem reklámozható, a belső és külső munkatársak nem jelenhetnek meg reklámban. A közszolgálati műsorszolgáltatásra vonatkozó külön szabályok között szerepel: a műsorszolgáltató birtokába került kulturális értékeket és történelmi jelentőségű dokumentumokat meg kell őrizni az archívumban, azt gondozni kell. A reklám, hírek, sportközvetítések stb. nélkül számított évi műsoridő legalább 51 százalékát magyarországi, ezzel együtt min. 70 százalékát európai gyártású műsorszámokból kell megszerkeszteni. A filmalkotásokból szerkesztett évi műsoridő legalább 20%-át magyar állampolgárságú, ill. nemzetiségű alkotók műveiből, illetve hazai gyártású produkciókból kell megszerkeszteni. A rádiónál a zenei műsorszámok 30%-ának kell hazainak lenni. Közszolgálati média a Magyar Rádió, a Magyar Televízió és a Duna TV.”²⁷

Az MTV1 honlapján található nézettségi adatokból azt a következtetést vontam le, hogy a csatornán közvetített műsorok közül a legnézettebbek a hírműsorok (pl.: Híradó, Este), az információkat közlő műsorok (pl.: Kétfény), az ismeretterjesztő műsorok, és a szórakoztató, illetve sportműsorok.²⁸

Az MTV hivatalos weboldalának adatai szerint 2009-ben az összes televíziós csatornát átlagosan 7.2 millióan nézték Magyarországon, ebből az MTV1-es és MTV2 műsorait átlagosan 3.7 millióan. Ezzel az eredménnyel a csatornák a nézettségi verseny 3. helyén álltak. Frissebb adat nem áll rendelkezésünkre az összehasonlításhoz, de a tendencia feltételezhetően folytatódott. A mai változó piaci környezetben, ahol a kereskedelmi tévék előretörése egyre inkább érezhető, a fenti adatok jó piaci pozíciónak számítanak. A csatornán végbemenő struktúraváltással a még kedvezőbb piaci pozíció elérése volt a cél.

²⁷ Ifj. Szivós Zsigmond Szakdolgozata: Mellőzöttség, mint társadalmi kórkép, avagy „Öregember” „Vénember”?, Budapest, Zsigmond Király Főiskola, 2011, p.17.

²⁸ Az MTV Zrt. Vállalati weblapja
<http://www.mtvzrt.hu/?id=200917>

Letöltés ideje: 2011. január 16.

3.4 MTV1 adásain végbement struktúraváltás

3. kép²⁹

2011. október elején a közszolgálati csatornák, azon belül is az MTV1 teljes struktúraváltáson ment át. Új, viszont a tévénézők számára már régóta ismert arcokat szerződtettek a csatornához, dacolni próbálva azzal a sztereotípiával, hogy az MTV1 csak az archívumaiból élő csatorna. Ezt a közszolgálati csatornák megújulását reklámozó plakát szlogenje is jól kifejezi, miszerint: „Újra nyitunk”. Ez jelenti az új arcok megjelenését is egyben, és az új, színes műsorkínálatot is. Rákay Philip intendáns³⁰ szerint ezzel a változtatással az MTV1 lesz a „legközszolgálatibb” kereskedelmi televízió, ahol népszerű tévés személyiségek vezette műsorokkal, több mint húsz új műsorral, nagyszerű hazai és nemzetközi filmekkel a nézettségi adatokat újra feljebb lehet tornáztatni. Megjelennek a köztévén a valódi műveltségi illetve szórakoztató vetélkedők, beszélgetős műsorok, és magazinműsorok is színesítik a palettát. Tervek szerint a magyar animációt is igyekeznek újraéleszteni, és szó van ifjúsági filmek gyártásáról is. Az esti híradó szerkezetében a köztévén a francia modellt kívánja követni, miszerint a híradásokban mindenki egyharmad részt kap, a kormány, a kormánypárt, és az ellenzék is egyaránt. Cél az új műsorokkal az,

²⁹ Új műsorok, sztárok a közmédiában, In: hirado.hu

http://www.hirado.hu/Hirek/2011/09/16/13/Uj_musorok_sztarok_a_kozmediaban.aspx

Letöltés ideje: 2012. február 20.

³⁰ Idegen szavak gyűjteménye: Intendáns = felügyelő

<http://idegen-szavak.hu/intend%C3%A1ns>

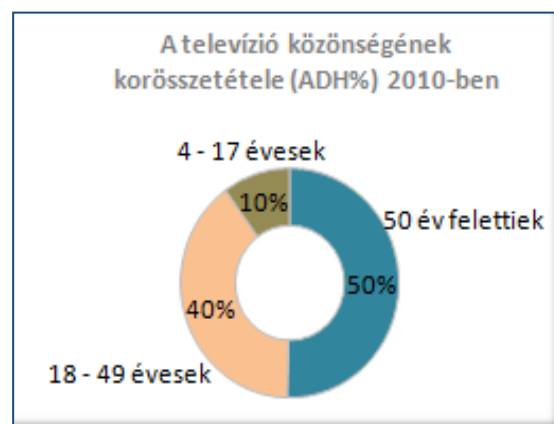
Letöltés ideje: 2012. február 11.

hogy a nézettségi adatokon javítsanak, hiteles képet fessenek le a nap eseményeiről a közszolgálati csatorna adásai, és minőségi műsorokat, illetve szórakozást nyújtson a nézőknek³¹. A struktúraváltás előtt, a közszolgálati televízió egyre kevésbé tudta felvenni a versenyt a kereskedelmi csatornákkal a nézőkért vívott harcban, és egyre nehezebben tudott alkalmazkodni a piac elvárásaihoz, emiatt volt kénytelen változtatni. A változás a Magyar Televízió által közvetített hagyományos értékek megjelenésén túl legjobban a szórakoztató show-műsorok és kvízműsorok magasabb számában érhető utol.

4 Az 50+-os korosztály és a televízió

4.1 Az ezüstgeneráció tévézési szokásai

Az AGB Nielsen Médiakutató Kft. által végzett kutatások alapján az figyelhető meg, hogy ahhoz képest, hogy az 50 év felettiak a teljes népességen belül közel 40%-ot tesznek ki és tévézők között is több mint 50%-os az arányuk, mégis a tévézési szokásaik nagyon kevés figyelmet kapnak.³²

2. ábra³³

Az idősebb generációnak a tévézés napi elengedhetetlen folyamat, egyfajta rituálé része, főleg a magányos idősöknek, akiknek a frissítő séta, a délutáni pihenő utáni egyetlen kikapcsolódás lehet a média által kínált program. Vele a magány könnyebben elviselhető,

³¹ Rákay Philip: Én döntöm el, kik legyenek a képernyőn, In: Népszabadság Online, http://nol.hu/belfold/rakay_philip_en_dontom_el_kik_legyenek_kepernyon
Letöltés ideje: 2012. február 15.

³² Az 50 év feletti korosztály tévézési szokásai 2010-ben, In: Nielsen Közönségmérés
http://www.agbnielsen.com/Uploads/Hungary/res_az_50_ev_feletti_korosztaly_tevenezesi_szokasai.pdf
Letöltés ideje: 2012. február 15.

³³ Lásd: uo.

kikapcsolódást nyújt a mindennapokban, amikor a gyerekek, unokák messze vannak. A tévé által valaki hozzájuk is szól, elviselhetővé válik az egyedüllét. **Dr. Nagy Andor József** kutatásában idős embereket kérdezett meg tévé nézési szokásaikról. Itt a korosztály tagjai kifejtették, hogy melyik a kedvenc műsортípusuk, mikor és melyik csatornát nézik. Ebből a gyűjteményből megemlítek néhányat, ami jellemző az idősök beszámolóira:

- Erzsi néni (73 éves): „A televízió a mindene. A sorozatokat kedveli leginkább a műsorok közül. Amikor a brazil filmek bejöttek a magyar televízió képernyőjére, még el is hitte, hogy mindez igaz, ami róluk szól. Mára már rájött, hogy a tévében se mindig a valóságot lehet látni, de azért ragaszkodik hozzájuk, meg szereti, hogy mindig jól végződnek a műsorok. Igaz, hogy egyik hasonlít a másikhoz, de azért szereti őket. Olyan érzése lesz tőlük, hogy egyszer, ha nem is nekik, az unokáknak jobb lesz. Igaz, addig még sokat kell várni!”³⁴
- János bá (81 éves): „A régi szép filmeket szereti a televízióban, különösen azóta, amióta felesége elkészönt tőle. Időközben bele-belenéz azért egy-egy műsorba, leginkább azokba, amiket a szomszéd javasol. Nem tetszik neki minden műsorsorozat, nagyon nem tetszik. Ostoba embereknek szánják az ostoba szereplők bemutatását, ami az értelmesek számára nagyon fárasztó. Butának hiszik a nézőket?”³⁵
- Bözsi néni (70 éves): „Az újság nem érdekli, rádiót nem hallgat, a televízió a mindene. A sorozatoktól az időjárásig minden érdekli. Nem tudná megmondani, hogy naponta hány órát tölt a tévé előtt, de meggyőződése, hogy nagyon sokat.”³⁶
- Misi bácsi (80 éves) és Erzsi néni (73 éves): „Főleg az estét töltik a tévé előtt. Ez számukra a legkényelmesebb, legolcsóbb szórakozás. Véletlenszerűen válogatnak a csatornák között. Bő a választék. A politika nem érdekli őket. A durvaságtól félnek, kiszolgáltatottnak érzik magukat a saját otthonukban is. Nem kedvelik különösebben a sorozatokat, de nézik rendszeresen. Olvasni már nem kívánnak, nem szeretnek, az újságok különben is drágák. A rádiót se kedveli igazán. A televízióban a régi magyar filmek és a természetfilmek a kedvencek.”³⁷

³⁴ Dr. Nagy Andor József: Médiagerontológia (Média az arany életkorban, az élet harmadik harmadában). Budapest, Magyar Média-pedagógiai Kutatóintézet, 2008. p.60-68.

³⁵ Lásd: uo.

³⁶ Lásd: uo.

³⁷ Lásd: uo.

A fenti véleményekből egyértelműen az derül ki, hogy az idősebb generáció minden megkérdezett tagja aktív használója a médiának, azon belül is a televíziónak. Ebből azt a következtetést is le tudjuk vonni, hogy az idősebb korosztálynak egyik legfontosabb informálódási, és szórakozási lehetősége a televízió. Ha az okokat kutatjuk, nagyon fontosnak tartom megemlíteni, hogy az idős emberek átlagjövedelme gyakran alacsony, ezért másfajta szórakozásra –színház, utazás– kevés anyagi forrást tudnak fordítani, a televízió pedig költségtakarékos, viszonylag olcsó a fenntartása. Fontos az is, hogy sokféle televíziós csatorna létezik, sokféle műsorstruktúrával, így szinte mindenki talál kedvére való műsort. Kimondottan idős korosztálynak készült műsorokat viszont nem találunk a televízióban, pedig nagy igény lenne rá.

4.2 Az ezüstgeneráció megjelenése a képernyőn

Véleményem szerint a közszolgálati csatornákon többször jelenik meg az 50+-os korosztály, mint a kereskedelmi tévékben, és tanulmányom további részében is ennek bemutatására teszek kísérletet. Számos kutatás vizsgálta már az idősek médiában való megjelenítését, én kifejezetten az MTV1 adásait vizsgálva járom körbe ezt a kérdést. Vizsgálatom előtt, csak saját észrevételeimet alapul véve azt feltételezem, hogy a közszolgálati csatornákon sugárzott adásokban nagyobb arányban fordulnak elő az 50+-os korosztály tagjai. Feltételezem, hogy több a nekik szóló műsor, mint a kereskedelmi tévékben, ahol az eladhatóság a lényeg. A mai piaci viszonyok azt sugallják, hogy az idős generáció már nem fizetőképesebb korosztály, tehát nekik már nem érdemes műsorokat szolgáltatni, sem reklámokat készíteni. A közszolgálati csatorna még mindig jobban törekszik a hagyományok őrzésére, az értékek bemutatására, emiatt is talán több az idősebb generációnak szóló műsor, és a csatorna műsoraiban is jobban fellelhető 50+-os szereplő. Figyelemreméltó adat, hogy 2010-ben a közszolgálati csatornákon sugárzott adásokat, az 50 feletti, televízióval rendelkező korosztály 21%-a nézte, ez nagyon magas arány a korosztály tévénézésre fordított idejéhez képest.³⁸ Idősebb korban az emberek a legtöbb, számukra fontos információt gyakran a televízióból veszik, elhiszik, amit ott látnak, és hallanak. Emiatt is sokkal fokozottabb a televízió felelőssége a leadott műsorok tartalmával kapcsolatban. Régen, a képernyőn is több volt az idős szereplő, akiknek nevelő, tanító hatása

³⁸ Az 50 év feletti korosztály tévénézési szokásai 2010-ben, In: Nielsen Közönségmérés
http://www.agbnielsen.com/Uploads/Hungary/res_az_50_ev_feletti_korosztaly_tevenezesi_szokasai.pdf
Letöltés ideje: 2012. február 15.

volt a fiatalabb generációkra nézve. Olyan példát láthattak maguk előtt, ami szemléletet is formált amellett, hogy tájékoztatott.³⁹

„Az, hogy nem lehet idősödő embereket látni a tévében, filmekben és reklámokban, még feltűnőbbé teszi az egyén öregedését.”⁴⁰ Joggal érezhetik haszталannak, a társadalom kivetettjeinek magukat az idősebb emberek, ha ennyire mellőzik őket a képernyőről.

5 Vizsgálatom ismertetése

5.1 A vizsgált intervallum értelmező leírása

A vizsgálatom célkitűzése az volt, hogy azt a feltételezést, miszerint az idősebbek korosztálya a fiatalokéhoz képest keveset jelenik meg a médiában, azon belül is a közszolgálati médiában, igazoljam, vagy cáfoljam. A munkám elkezdését a szakirodalomban – a reklámokra vonatkozóan – már megjelent vizsgálatok, és azok következtetései indították. **Jászberényi József** tanulmányából az derül ki, hogy az 50 év feletti „idős korosztály” keveset szerepel a reklámokban, vagy ha szerepel is, többségében negatív, gyakran nevetséges szerepben. Vizsgálatom célja tehát az volt, hogy azt a dilemmát elemezzem, miszerint a reklámok idősekkel szembeni diszkriminációja igaz-e általánosan is, a vetített tévéműsorokat tekintve. Ahhoz, hogy a problémáról komplex képet kaphassak, vizsgálatomban a közszolgálati televízió, azon belül az MTV1 műsorait vizsgáltam.

A megfigyelés két szakaszban zajlott, 2011. szeptember hónapjának első felében, illetve december hónapjának első felében, az MTV1 esti, főműsor időben sugárzott műsoraira terjedt ki. A frekvenciált idő a 19.00 és 21.00 óra közötti időszak volt. A két részletben végzett vizsgálat oka az volt, hogy október elején struktúraváltás történt a közszolgálati televízióban. Azt is próbáltam vizsgálni a fent említett két időszakban, hogy a struktúraváltás hatására mennyire változott – nőtt, vagy akár csökkent – az idősek megjelenítési aránya és az idősebb korosztálynak sugárzott műsorok száma a csatornán.

Vizsgálatom kiterjedt minden, ez időben vetített műsortípusra, legyen szó híradóról, filmekről, vagy reklámokról. Ezekben az időszakokban, egy-egy műsortípusból, pl.: filmsorozatokból, naponta láthattunk részeket, így az ott fellelhető szereplők minden nap szerepelhetnek a vizsgálatban. Az volt a célom, hogy a vizsgált időszak alatt számszerűsítve tudjam kimutatni az idősek megjelenését, illetve szerepléseik milyenségét. A két vizsgált

³⁹ Dr. Nagy Andor József: Médiagerontológia (Média az arany életkorban, az élet harmadik harmadában). Budapest, Magyar Médiapedagógiai Kutatóintézet, 2008. p.45.

⁴⁰ Frank Schirrmacher: A Matuzsálem összeesküvés, Budapest, Scolar Kiadó, 2007, p.78.

időszak műsorait válogatás nélkül végignéztam, mindent, ami a 19 és 21 órai intervallum közé esett, ez összesen 210 műsort tett ki, a kétszer két hét alatt.

Idősek és a média kapcsolatáról már számos kutatás készült. Vizsgálatom kiindulásában, – mint már említettem – Jászberényi József főiskolai tanár kutatása volt az ötletadó, amelyet *Az „öregek” nem is léteznek?* címmel publikált.⁴¹ Ezt a kutatást a szerző 2007. december 24.-e és 2008. január 10.-e között végezte, a magyarországi kereskedelmi és közszolgálati televíziókon futó reklámokat górcső alá véve, mintegy 350 reklámot vizsgálva. Míg a szerző kifejezetten a reklámokat vizsgálta, az én kutatásom kizárólag az MTV1 adásaira terjed ki, meghatározott időintervallumban, de műsortípustól függetlenül. Kíváncsi voltam, hogy azt az eredményt kapom-e én is, mint Jászberényi József a kutatásában, miszerint az idősek nem, vagy erősen diszkriminatív módon szerepelnek a médiában.⁴²

Az általam vizsgált két időszak műsorairól táblázatot készítettem, amelyben a dátum, műsor címe és típusa, a szereplők korosztálya, illetve a tulajdonságaik voltak feltüntetve, pozitív-negatív, vagy semleges kategóriákban. Az, hogy kik melyik csoportba tartoznak, azt az *én egyéni, szubjektív véleményem* alapján soroltam a fent említett csoportokba. A pozitív és a negatív tulajdonságokat, mind a nők, mind a férfiak esetében is tovább részleteztem. Direkt nem olyan tulajdonságokat választottam, ami kifejezetten csak az idősekre jellemző.⁴³ Általánosítani akartam, és azt megtudni, hogy 50 feletti szereplők is megjelenítésre kerülnek-e az általam felsorolt tulajdonságok alapján.

Az 50 év alatti korosztályról nem teszek bővebb említést, hisz ez a vizsgálat most nem róluk szólt, csak annyira említem meg őket, hogy férfi, vagy nő az illető, illetve hányszor fordult elő az MTV1 műsoraiban az általam vizsgált időszakokban, 19.00 és 21.00 óra között. Azért ezt az időpontot vizsgáltam, mert jellemzően ez az időszak az, amikor a legtöbben ülnek televízió elé, korosztálytól függetlenül. Ilyenkor vetítik a csatornák a közönség legnagyobb hányadát érdeklő műsorokat, ezért is nevezik ezt az időintervallumot

⁴¹ Jászberényi József: *Az aktív idősor lehetőségei Magyarországon* (Bevezetés a geronto-andragógiába), Budapest, PrintXBudavár Zrt., 2009. p.133-137.

⁴² Jászberényi József (2008) *Az „öregek” nem is léteznek?* In: Médiakutató 2008 ősz http://www.mediakutato.hu/cikk/2008_03_osz/03_oreg_idos_reklam

Letöltés ideje: 2012. február 11.

⁴³ Kutatásomhoz témavezetőm a George Gerbner szerinti szempontrendszert ajánlotta, amelyben Gerbner egy 5-ös skálát állít fel az idősekre jellemző tulajdonságok alapján (*Learning Productive Ageing as a Social Role: The Lessons of Television* /1993/), de én saját szempontokat szerettem volna vizsgálatomhoz alkalmazni, amit témavezetőm el is fogadott.

csúcsidőnek. Tévénézési kutatások is azt igazolják, hogy ebben az időszakban kiugróan magasak a nézettségi adatok.⁴⁴

5.2 *A pozitív és negatív tulajdonságok részletezése vizsgálatomban*

Általam kiválasztott pozitív emberi tulajdonságok részletes kifejtése:

- Aktív: tevékeny, dolgoz, szorgalmas, agilis, friss, cselekvő, életteli, izgő-mozgó, élénk, eleven, lendületes, tevéleges, sikeres, objektív, határozott, öntudatos
- Megnyerő: jó megjelenésű, daltás, fitt, udvarias modorú, snájdig, jól öltözött, fess, ízléses
- Bölcs: értelmes, tapasztalt, éles elméjű, intelligens, sok élettapasztalattal rendelkező, művelt
- Barátságos: szívélyes, aranyos, rokonszenves, emberséges, jó indulatú, türelmes, szelíd, jámbor, szimpatikus, rendes, optimista, derülátó, vidám, tréfás, humoros, szellemes, mókás, jóságos, aggódó

Általam kiválasztott negatív emberi tulajdonságok részletes kifejtése:

- Passzív: borúlátó, negatív, lemondó, elutasító, sikertelen, csalódott
- Ellenszenves: visszataszító, modortalan, ízléstelen, antipatikus, barátságtalan, buta, okoskodó, tudálékos, lusta, elhanyagolt, gonoszkodó, zsémbes, számon kérő, gúnyos
- Nevetséges: szánalmas, vicc tárgya, röhejes, együgyű, komikus
- Ellenséges: gyűlölködő, viszálykodó, marakodó, rosszindulatú

5.3 *Semleges kategória magyarázata*

Akik meglátásom szerint nem tartoztak bele egyik, általam említett kategóriába sem, azokat a személyeket soroltam a semleges csoportba. Semlegesnek ítétem meg azokat a személyeket, akik az eseményeket csak kommentálják, illetve narrátor szerepben tünnek fel, akik a napi politikai és egyéb társadalmi események résztvevői, tárgyilagos magyarázatot fűznek az eseményekhez, vagy ismerttetőt mondanak az aktuális témákról.

Az eddigi, média és idők kapcsolatait ábrázoló kutatások rengeteg tipikus, időkre vonatkozó, akár sztereotípiának is mondható kifejezést használtak már. Én próbáltam a kutatásomban olyan emberi tulajdonságokat megvizsgálni, amik eddig még nem, vagy csak

⁴⁴ Piackutatasok.hu

<http://www.piackutatasok.hu/2012/01/nielsen-tevenezez-demografiaja-2011.html>

Letöltés ideje: 2012. március 5.

elvétve szerepeltek, és nem kifejezetten erre a korosztályra jellemző, hanem általánosan használható. Jellemzően az idősebb generáció médiában való megjelenését érintő kutatások a reklámokra terjednek ki, én arra vállalkoztam vizsgálatomban, hogy az egyéb műsorokban is megnézzem ugyanennek a korosztálynak jelenlétét.

A vizsgált időszakban kiemelt szerepe van a napi híradónak. A híradó mindig a napi kül- és belpolitikai, és egyéb társadalmi eseményeket mutatja be, a benne szereplők valóságos személyek, politikusok, kutatók, mindennapi foglalkozású emberek, a napi eseményektől függően. A híradók szerkezetéből adódóan sok a műsorvezetők, riporterek, tudósítók által elmondott kommentár, interjú részlet, beszélgetés. Ezeknél a műsorszámoknál véleményem szerint nehéz megítélni, hogy pozitív, vagy negatív a személy hozzáállása, ez indokolja azt, hogy részleghajlás nélkül őket semleges kategóriába soroljam.

5.4 A készített táblázat értelmezése

Kvantitatív vizsgálatomhoz az általam elkészített táblázatba napi rendszerességgel beírtam a vizsgált időintervallumban egymás után következő műsorok címét, típusát. A vizsgált minta 210 műsorszámot tartalmaz. Ha a 19 és 21 óra közötti időszakot vizsgáljuk, többször találkozunk pár perces műsorajánlókkal, amik egy későbbi adásra hívják fel a néző figyelmét. Azért került be a műsorajánló a táblázatokba, hogy a vizsgált időszakban előforduló összes műsортípusról képet kapjunk. A műsorajánlók csak címként jelennek meg a napi táblázatokban, de a továbbiakban az elemzések, és összehasonlítások során se műsортípusként, se a benne fellelhető szereplők kora és tulajdonságai alapján sem foglalkozom velük. Ennek oka az, hogy az ajánlókból szereplő műsorok később az elemzendő műsorok között nagyszámban megjelennek. Az elemzésben a következő műsортípusok vesznek részt:

- Filmsorozatok
- Vetélkedő műsorok
- Hír (jellemzően az esti Híradó)
- Sporthírek
- Sportműsorok (jellemzően labdarugó mérkőzések közvetítése)
- Időjárás jelentés
- Filmek
- Reklámok

- Egyéb műsorok (dokumentumfilm, kabaré műsorok, Kékfény, politikai magazin, Advent, Szerencse Szombat, színházi közvetítés, Önök kérték)

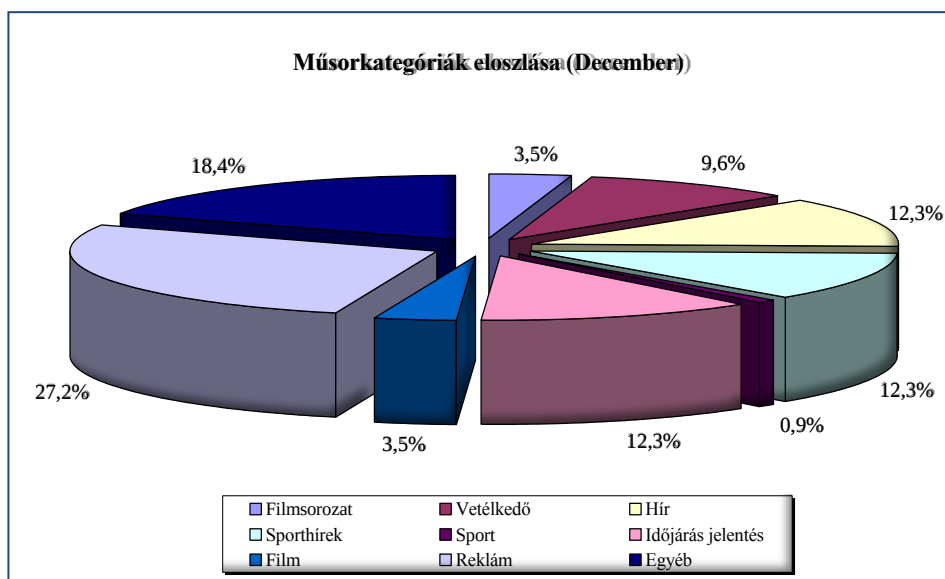
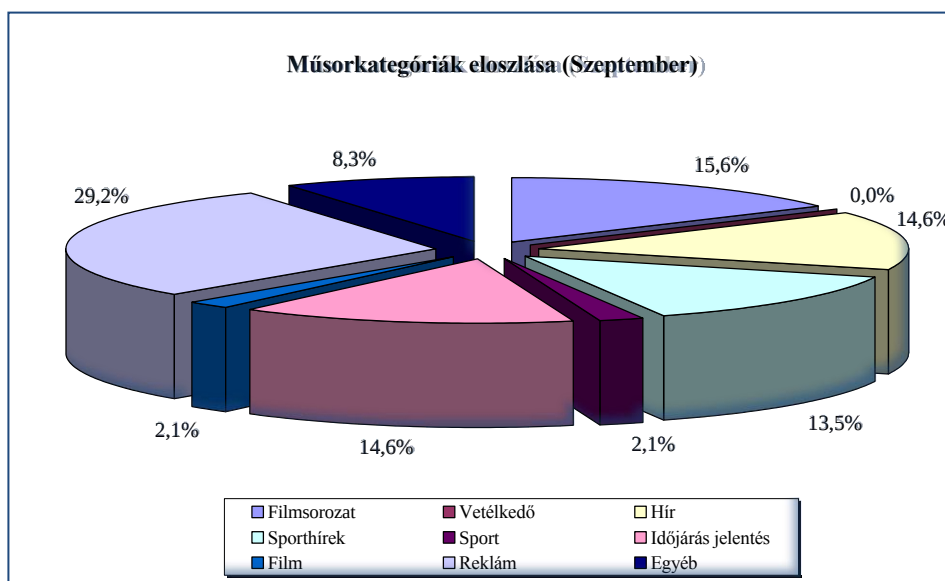
Továbbiakban rögzítettem a műsorokban szereplők nemét és korát aszerint, hogy 50 feletti, vagy 50 alatti korosztályba tartozik. Azt, hogy kit soroltam az 50 feletti korosztályba, *szubjektív, egyéni véleményem* alapján ítélt meg. Az 50 alatti korosztály képviselőit csak számszerűen vizsgáltam, hozzájuk negatív, vagy pozitív tulajdonságot nem rendeltem. Az 50 év feletti szereplőket számszerűen, és tulajdonságaik alapján is besoroltam. Pozitív, negatív, vagy semleges kategóriákban kaptak helyet. A táblázatomban egy “nem szerepel” oszlop is volt az 50 feletti korosztálynál, azt feltételezve, hogy lesznek olyan műsorok, ahol egyáltalán nem jelenik meg az idősebb generáció, se pozitív, se negatív megítéléssel. A filmeknél csak a fontosabb szereplőket vettem alapul vizsgálatomhoz, a statisztákat, háttér szereplőket nem számoltam. Hírekből is csak azokat a személyeket emeltem ki, akiket megszólaltattak. Akik csak látszódtak a hírblokkokban, de szerepük nem volt, azokat a személyeket nem számoltam bele a vizsgált alanyok közé.

5.5 A két vizsgált időszakban a műsorszerkezet hasonlóságai és különbségei

Szeptember első két hetében 19 órától minden nap egy-egy filmsorozatnak az aktuális része volt látható az MTV1 csatornáján, ez a vizsgált műsoridő 15,6%-át tette ki. Ekkor még nem voltak fellelhetők vetélkedő műsorok a sugárzott adások között. A struktúraváltást követően decemberben a filmsorozatok aránya 3,5%-ra csökkent ugyanezen műsoridőben, ezzel szemben megjelentek a vetélkedők, amelyek a vizsgált műsoridő 9,6%-át tették ki. A vetélkedők megjelenésével csatornának feltételezhetően ezzel az volt a szándéka, hogy a kereskedelmi tévékhez hasonló nézettséget érjen el, a hasonló struktúrájú új műsorokkal. A hírműsorok mind a két vizsgált időszakban ugyanolyan súllyal szerepeltek, hisz Híradó minden nap volt, és van az óta is a csatornán. Ugyanez a megállapítás vonatkozik a sport hírekre, időjárás jelentésre, és a reklámokra, mert ezek a műsorok minden nap láthatóak voltak ebben az időintervallumban. Sportközvetítés szeptemberben két alkalommal, decemberben egyszer fordult elő. Az *egyéb* kategóriába tartozó műsoroknál jelentős a decemberi növekedés, mert 8,3%-ról 18,4%-ra nőtt e műsorok száma. Ez abból adódik, hogy Advent időszaka volt, emiatt egy pár perces műsor keretein belül minden este egy ismert közszereplő, színész elmondta az ünneppel kapcsolatos gondolatait.

A két megfigyelt időszak közötti lényeges különbséget tehát a filmsorozatok és vetélkedők számának változása adta, illetve a karácsonyi készülődés kapcsán az *egyéb*

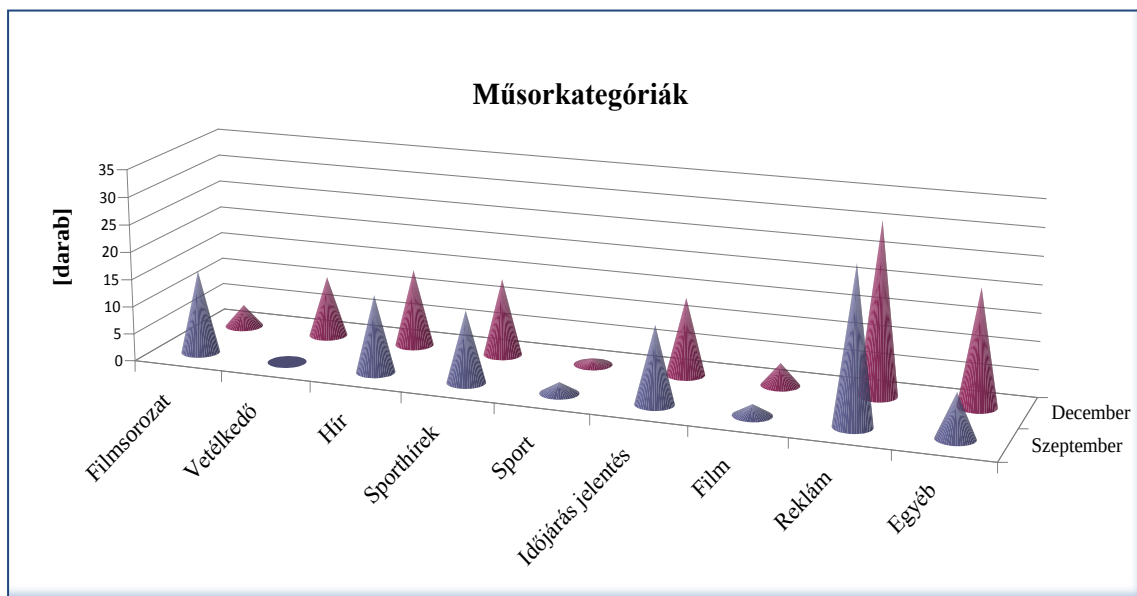
műsorok számának megemelkedése. Szeptemberhez képest az esti főműsor időben vetített filmek száma is 2,1%-ról 3,5%-ra nőtt decemberben. A 3. és a 4. ábrán jól látható havi bontásban a műsorszámok megjelenési aránya, csökkenések és növekedések egyaránt.

3. és 4. ábra (forrás: saját szerkesztés)

Az 5. ábrán a műsorkategóriák arányainak változása egy közös diagramon is helyet kapott. Itt egymáshoz viszonyítva is jól látszik a műsorok szerkezetének változása a könnyedebb vetélkedők és kvízműsorok javára a filmsorozatok csökkenő számához képest. Ez a tendencia jól szemlélteti a csatorna struktúráváltását szeptemberről decemberre. A közös grafikonon is jól látszik, hogy a fent említett két műsортípuson kívül számottevő változás az egyéb kategóriába tartozó műsorok számának emelkedésében mutatkozik csak meg, az általam már említett okok miatt. A többi kategóriában lényeges változás nem volt, a

vizsgált időszakban vetített műsortípusok darabszáma szinte azonos maradt szeptemberről decemberre.

5. ábra (forrás: saját szerkesztés)

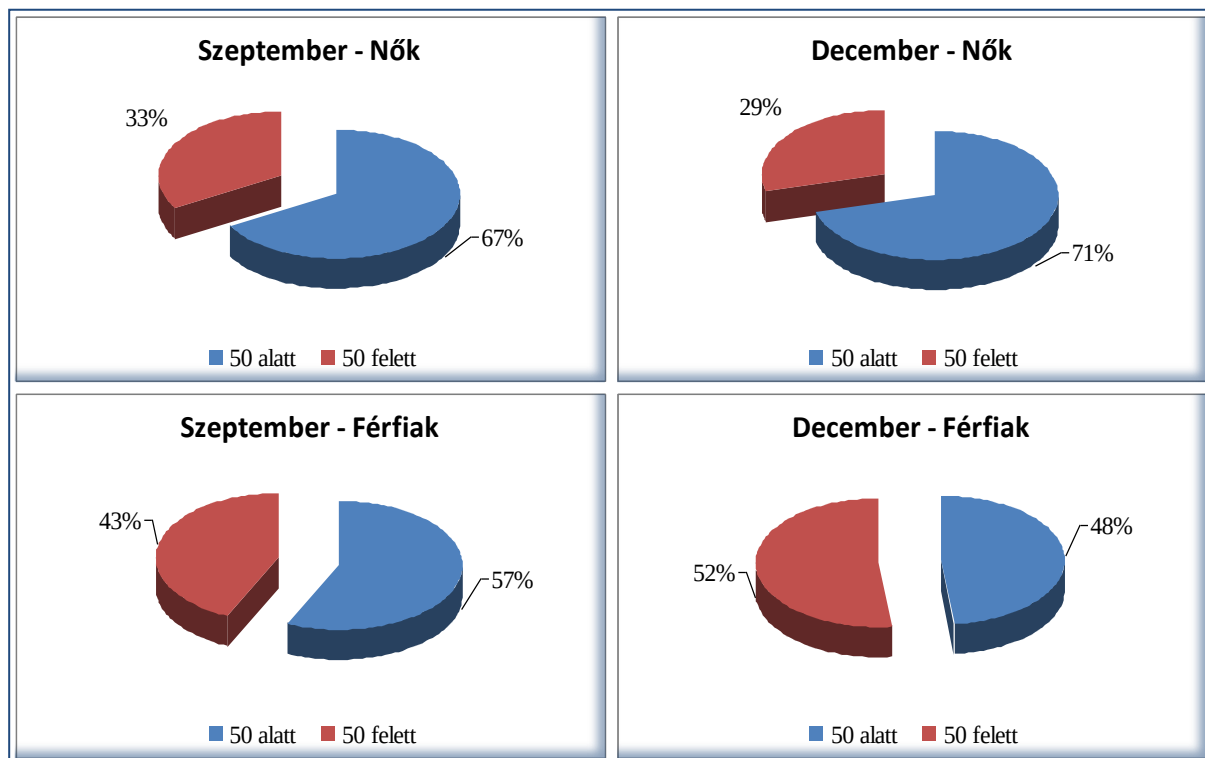
5.6 Az 50 év alatti, illetve 50 év feletti nők és férfiak száma a műsorokban

A kutatási idő alatt szereplő minden nőt és férfit megszámoltam függetlenül attól, hogy 50 év alatti, vagy 50 év feletti korosztályba tartozik. Korukat – mint korábban már említettem – szubjektíven ítélt meg. Szeptember hónapban 165 fő 50 év alatti, illetve 82 fő 50 év feletti női szereplőt számoltam. Ugyanebben az időszakban 50 év alatti férfi szereplőt 344 főt számoltam, míg 50 év feletti férfi szereplőt 260 főt. A fenti számokat százalékosan kifejezve azt látjuk, hogy 67%-ban voltak 50 év alatti női szereplők, míg az 50+-os korosztály csak 33%-ban képviseltette magát a vizsgált szeptemberi adásokban. Férfi szereplőknél szeptemberben az 50 év alatti csoport 57%-ban jelent meg, az 50 feletti férfiak pedig 43%-ban.

Decemberben az 50 alatti nők száma 179 fő volt, az 50 feletti nők száma 74 fő. A férfiaknál az 50 alattiak korosztályánál 290 főt számoltam, míg meglepetésemre az 50 feletti csoportjából 311 főt. Százalékban kifejezve az 50 alatti nők 71%-kal szerepeltek, az 50 feletti pedig 29%-kal. Decemberben a férfiak 48%-a volt 50 év alatti, 52%-a pedig 50 év feletti.

A kapott adatokból azt a következtetést lehet levonni, hogy az általam vizsgált időszakban általában az volt a jellemző, hogy az 50 év feletti kisebb számban szerepeltek, mint az 50 év alatti korosztály tagjai, ezt mutatja a 6. ábra. Egyedüli kivétel decemberben az

50 feletti férfiak száma, ami meghaladta az 50 év alatti férfi szereplők számát. Ez abból adódik, hogy a híradásokban több volt az 50 feletti férfi szereplő, mint a szeptemberi adásokban. Egészében nézve a vizsgált időszakot, az 50 éven felüliek táborán belül a nők aránya volt a kisebb.

6. ábra (forrás: saját szerkesztés)

5.7 Az 50 feletti nők és férfiak jelenléte a műsorokban

Az általam vizsgált műsorok között szeptemberben 49 olyan adást találtam, ahol nem szerepelt 50 feletti nő. A vizsgált két hétben 49%-ot tett ki azon adások száma, ahol 50 feletti nők szerepeltek. A legmagasabb számban az adások 71%-ában, a legalacsonyabb számban pedig az adások 29%-ában szerepeltek női 50+-osok a szeptemberi adásokban, egy-egy napon. A műsorfajták közül az időjárás jelentés, a sporthírek, és a sportműsorok voltak azok, ahol legkevesebb számban, vagy egyáltalán nem szerepelt ez a korosztály.

Olyan adás, ahol nem szerepeltek az általam vizsgált korosztály férfi tagjai, 20db volt szeptember első két hetében. Azoknak a műsoroknak az aránya, ahol viszont szerepeltek 50 feletti férfiak ugyanebben az időszakban 59%-os volt. Amikor a legtöbb műsorban szerepeltek 50 feletti férfiak, a vizsgált műsorok 100%-ában voltak jelen, a legkevesebb jelenlétük pedig a műsorok 40%-ában volt egy-egy napon. Az 50+-os férfiak is legkevésbé az időjárás jelentésekben kaptak helyet. A fenti adatokból is jól látható, hogy az 50+-os

korosztályon belül a nők megjelenésének száma alacsonyabb volt szeptemberben a férfiakénál.

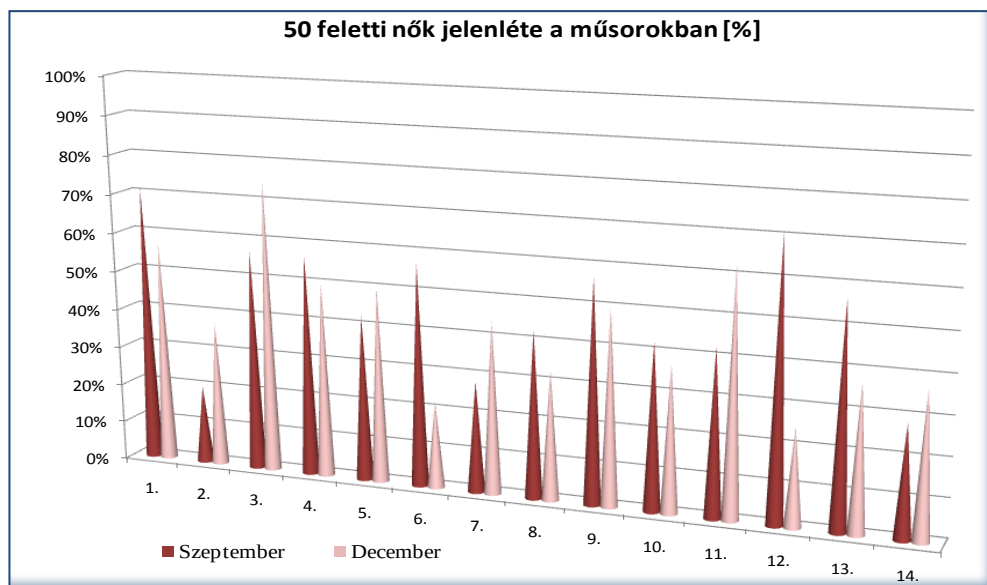
Decemberben a vizsgált időintervallum ugyanaz volt, viszont a műsorszerkezet változáson ment keresztül. Megjelentek a vetélkedők, de kevesebb lett a vetített filmsorozatok száma. Ennek tükrében 64 alkalommal nem volt 50+-os női szereplő a vizsgált műsorokban. A további adásokban, ahol szerepeltek, 44%-os volt a korosztály aránya a vizsgált két hétre vetítve. Az 50+-os nők a műsorok 75%-ában szerepeltek legmagasabb arányban egy napon, legalacsonyabb arányuk a napi műsorok 22%-ában való szereplés volt. Az adatok hasonlóan alakultak, mint szeptemberben. A sporthírekben és időjárás jelentésben szerepeltek legkevesebb számban az 50 feletti nők. Az egyéb kategóriában helyet kapó Advent című műsorokban is nagyon alacsony számban szerepelt ez a korosztály.

A decemberi vizsgált műsorok közül 35 adásban nem szerepeltek 50 feletti férfiak. A további adásokban, ahol szerepeltek, részvételük aránya 45% volt. Azon a napon, amikor a legtöbb 50+-os férfi szerepelt, az adások 78%-ában volt jelen ez a korosztály. Legkevesebb %-ot pedig azon a napon mértem, amikor az adások 50%-ában jelent meg 50 feletti férfi. A műsorok típusát vizsgálva elmondható, hogy az időjárás jelentés az, ahol a legkevesebb helyet kaptak a korosztály férfi képviselői.⁴⁵

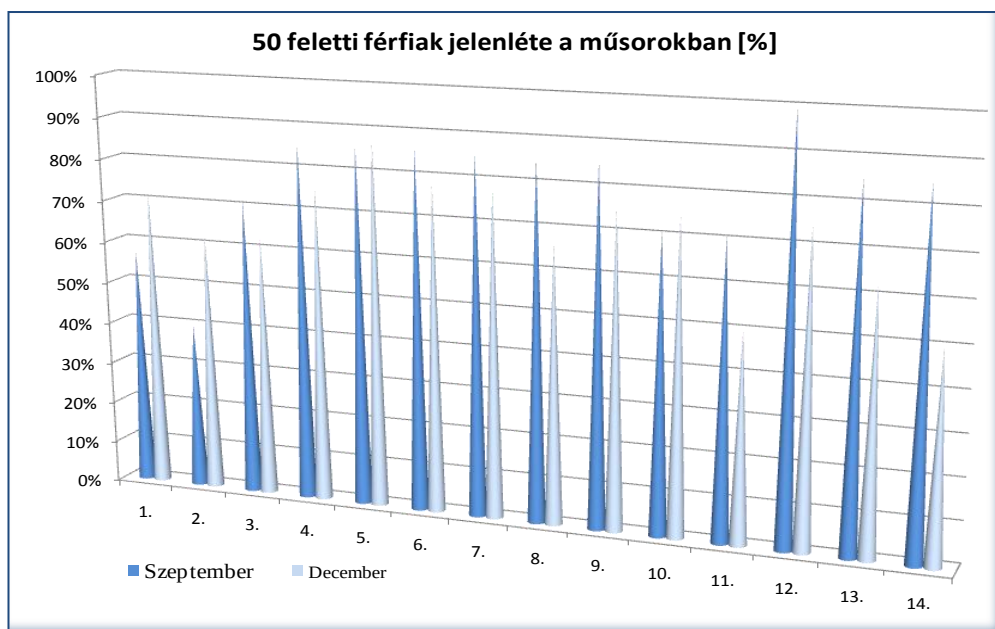
Decemberben az 50 feletti nők és férfiak megjelenésének aránya is csökkent a műsorokban. Viszont itt a szeptemberi adatoktól eltérően, a műsorokban való megjelenés aránya férfiak esetében csökkent jobban.

A bemutatott diagramok elkészítéséhez felhasznált adatok táblázatos formában a mellékletekben megtalálhatóak.

⁴⁵ Időjárás jelentés minden nap van a csatorna műsorán az adott időszakokban. Ebben a műsorban mindig csak 1 szereplő van, férfi vagy nő, és ő az esetek többségében 50 év alatti meteorológus, vagy időjárás jelentő.

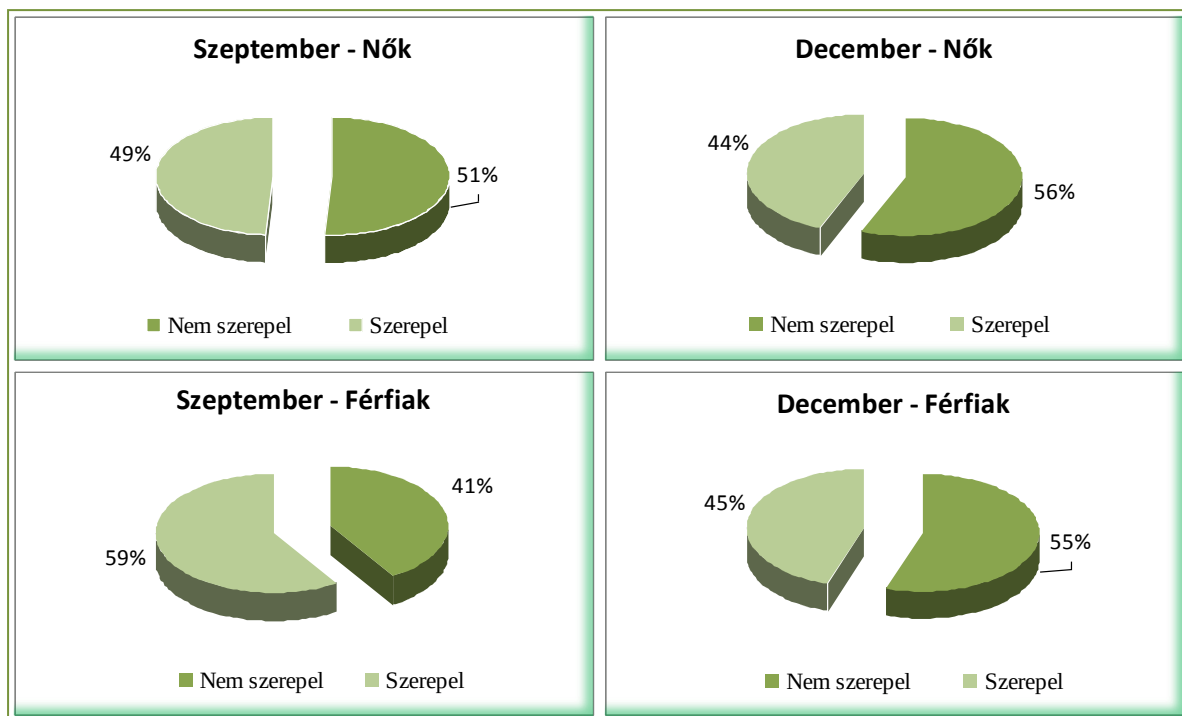
7. ábra (forrás: saját szerkesztés)

8. ábra (forrás: saját szerkesztés)

A 7. és a 8. ábrán jól látható, hogy szeptemberben, illetve decemberben napi bontásban a műsorok hány %-ában szerepeltek az 50 feletti nők és férfiak. Ha összehasonlítjuk a két diagramot, látványos az 50+-os férfiak jelenlétének nagyobb aránya a nőkéhez képest, –már első ránézésre is–, még ha decemberben némi csökkenést is mutat megjelenésük száma.

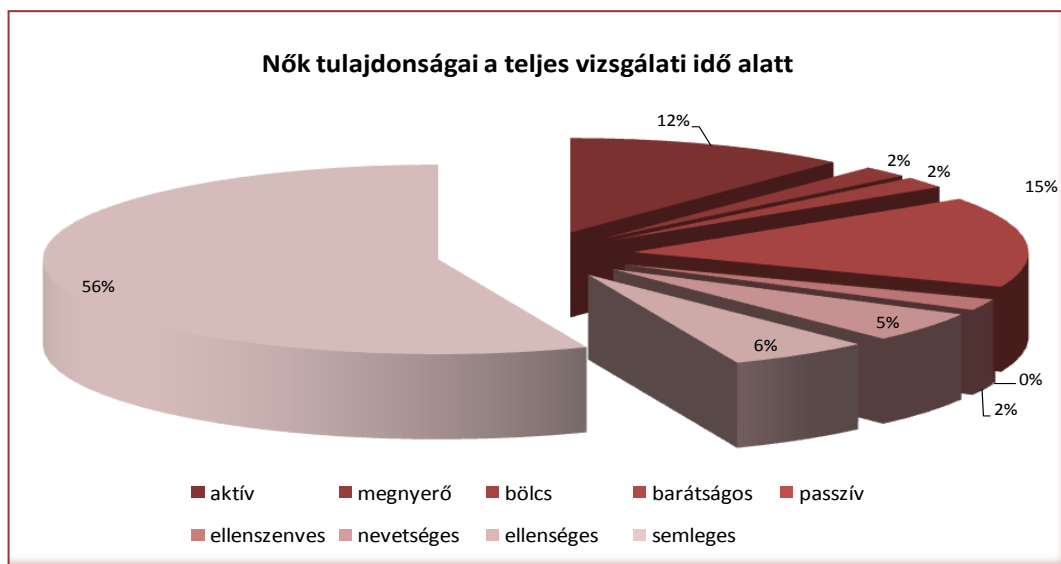
A kapott adatokat összegezve az is egyértelműen kimutatható, hogy milyen arányban nem szerepelt ez a korosztály az adott időszakban, ezt a 9. ábra összesített diagramjai mutatják.

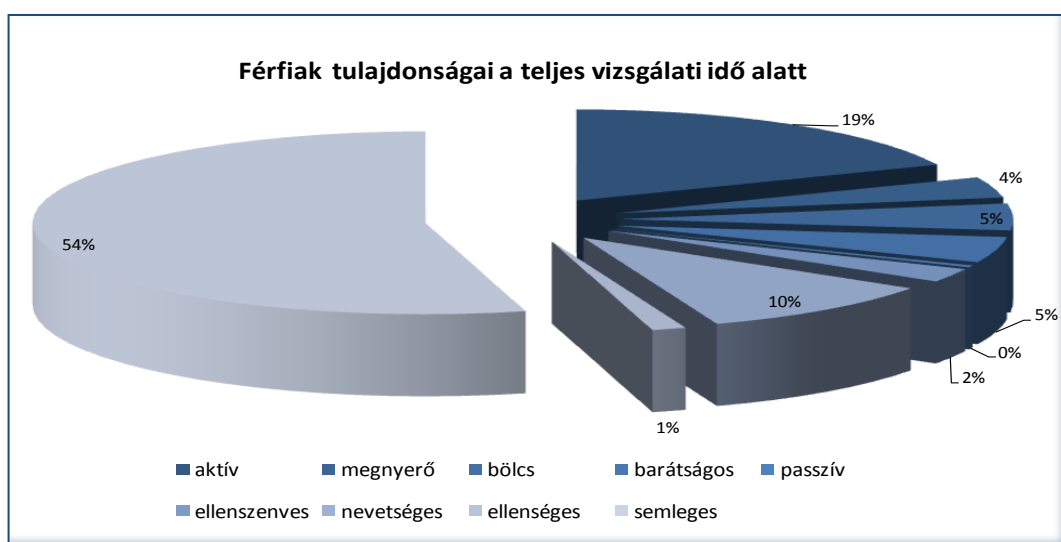
9. ábra (forrás: saját szerkesztés)

5.8 A szereplők vizsgálata tulajdonságaik szerint

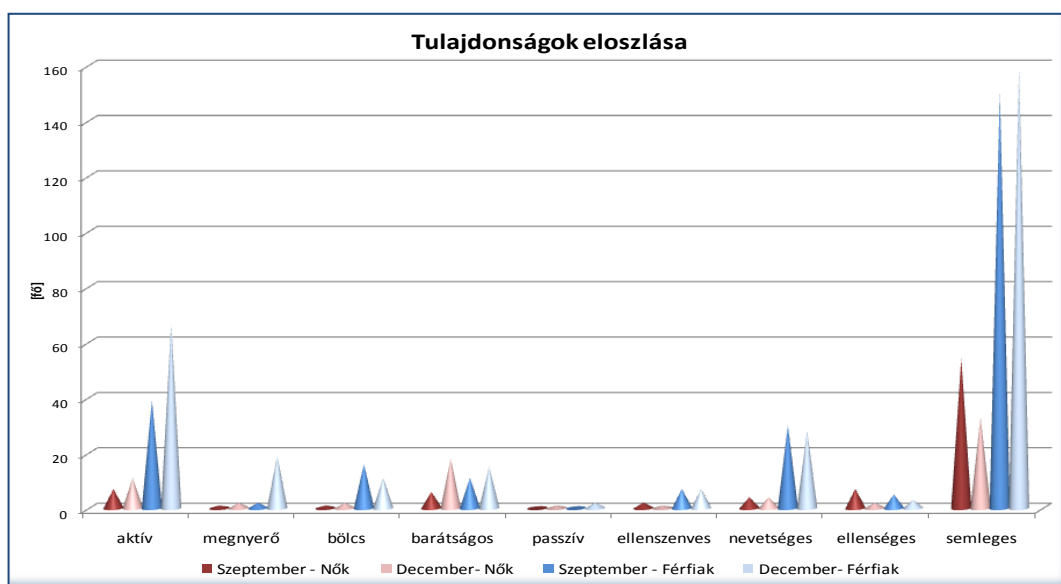
Kutatásomban a különböző televíziós műsorokban szereplő 50+-os korosztály megjelenési aspektusait vizsgáltam. Megkülönböztettem őket aszerint, hogy pozitív, negatív vagy semleges tulajdonsággal rendelkeztek e szubjektív megítélésem alapján. A kategóriák részletes ismertetését az 5.2 pontban ismertettem. Eszerint 9 különböző kategóriát vizsgáltam a nők és férfiak estében is, amelyből 4 pozitív, 4 negatív tulajdonságot takar, és 1 pedig semleges kategóriát. Azok a személyek, akiknek nem volt szerepük, csak például statisztaként jelentek meg, a számszerű adatokban nem jelennek meg. Az általam vizsgált kategóriák alapján, amikor 50 feletti nők szerepeltek a műsorokban, pozitív szerepben a teljes vizsgálati idő alatt 31%-ban jelentek meg. Negatív szereplőként 13%-ban, semleges megítélés alá 56%-ban estek, ez jól látható a 10. ábrán. Amikor szerepeltek 50 feletti férfiak az adásokban, a teljes vizsgált időszak alatt pozitív szerepben 33%-ban jelentek meg, negatív szerepben 13%-ban és 54%-ban megítélésük semleges volt részéről, ezt mutatja a 11. ábra. Passzív szereplőt sem a nők, sem a férfiak között nem találtam. Semleges szereplők magas aránya abból adódik, hogy a vizsgált időben a vezető műsortípus a hírműsor, ahol a szereplő személyek tárgyilagosak, tényeken alapuló információkat közölnek, így se nem pozitívak, se nem negatívak megítélésem szerint.

10. ábra (forrás: saját szerkesztés)

11. ábra (forrás: saját szerkesztés)

12. ábra (forrás: saját szerkesztés)

A 12-es ábra közös grafikonján is jól látszik, hogy amelyik műsorban szerepeltek, nőket és férfiakat egybevéve is inkább a pozitív tulajdonságok voltak nagyobb számban a teljes vizsgálati idő alatt a negatív tulajdonságokhoz képest, illetve a kiugróan magas semleges megítélés is szembetűnő, főleg a férfiak vizsgálatánál. Ennek egyik magyarázata az lehet, hogy általában a hírműsorokban több a férfi szereplő, ha csak a megjelenő politikai hírekre gondolunk, mivel több a férfi politikus, mint a női. A nevetséges kategóriában nagyobb számmal szerepelnek az 50 feletti férfiak, mert a reklámokban gyakran negatív szerepben, olykor az időseket vicc tárgyaként mutatják be. Ezt a tényt a korábbi reklámokat érintő vizsgálatokban is tapasztalhattuk.

Jászberényi József tanulmányában kifejezetten a reklámokban vizsgálta az 50+-os korosztály megjelenését. Vizsgálatából az derült ki, hogy ennek a korosztálynak a megítélése a reklámokban többségében negatív. Saját kutatásomban a reklámok kevés hangsúlyt kaptak, csak a műsorfolyam elemzése kapcsán tértem ki rájuk. A napi megfigyelési időnek kb. 10%-át tették ki a reklámok az én vizsgálatomban. Ha csak a reklámokat vizsgáltam volna, feltételezhető, hogy hasonló eredményt kaptam volna, mint a szerző, mert bár eltelt azóta 4 év, a reklámokban még mindig nagyobb számban fordul elő, hogy negatív szereplőként mutatják be az idősebb korosztály tagjait, mint pozitív szereplőként.

A vizsgált időszakban vetített filmekben és a filmsorozatokban az 50+-os korosztály tagjai egyaránt megjelentek pozitív és negatív szereplőként az alakított karakter személyiségének függvényében. Az esti főműsor időben kiemelt helye és szerepe van a közszolgálati csatornán, de a teljes duális médiában is a híradónak. A híradó a napi politikai és társadalmi eseményeket mutatja be, a benne szereplők létező személyek, politikusok, közéleti szereplők. A benne szereplőket nagyrészt a semleges kategóriába soroltam, csak ritka esetben kerültek a pozitív, vagy negatív kategória valamelyik szegmensébe.

6 Összegzés

Az ezüstkorrall foglalkozó szakirodalmakat olvasva gyakran találkoztam azzal a ténnyel, hogy az 50 feletti korosztály tagjai keveset szerepelnek a médiában. Kutatásomat is e témakörben folytattam. *A hipotézisem a vizsgálatom elején két részből állt. Egyik feltételezésem az volt, hogy a mai magyar médiában az 50+-os korosztályt gyakran éri negatív diszkrimináció. Korosztályukat sokszor értéktelen, problémákat okozó embereknek tartják, és általában nem, vagy csak negatív szerepben jelennek meg a médiában. Ezt a hipotézist kutatásaim alapján – amelyeket a következőkben röviden összefoglalok – nem találtam bizonyíthatónak. Második feltételezésem az volt, hogy kevés az olyan műsor, ami kifejezetten az ezüst generációnak szól, hiába teszi ki ez a korosztály a tévéző közönség jelentős részét. Hipotézisem e pontját a kutatásom végeztével is igazoltnak látom, és olyan problémának gondolom, amivel társadalmi szinten is foglalkozni kellene.*

Kutatásomban az MTV1 esti műsorait vizsgáltam, szeptember és december hónap első két hetében, este 19 és 21 óra között. Vizsgálatom minden ez idő alatt vetített műsortípusra kiterjedt. A vizsgált időintervallumban reklámok is szerepeltek, én ezt a műsortípust nem vizsgáltam külön súllyal, mert erre vonatkozólag már több kutatás is történt. Átlagosan napi 8 féle műsort vizsgáltam, mindent ugyanazon szempontok szerint. Mindegyik műsortípusban megvizsgáltam az 50 alatti és feletti szereplők megjelenésének számát. A korosztályok megítélése és korának behatárolása egyéni, szubjektív véleményem alapján történt. Megállapítottam, hogy a műsorokban szereplők közül, – akár a nőket, akár a férfiakat nézzük – szeptemberi hónapban több volt az 50 év alatti szereplő, mint az 50+-os. December hónapban férfiak között az 50 év feletti szereplők száma csekély mértékben, de meghaladta az 50 év alatti férfi szereplők számát. Ebben az időszakban, a politikai műsorokban több 50+-os férfit számoltam, ez az eredmény ennek köszönhető. A számszerű eredményeim arra mutatnak, hogy ugyan több volt az 50 év alatti szereplő a médiában, de azt a kapott adatok alapján nem tudom bizonyítani, hogy 50 év felettiek nem szerepelnének a médiában.

A vizsgálati idő alatt vetített összes műsort figyelembe véve azt is megvizsgáltam, hogy a műsorok hány %-ában szerepelt 50+-os korosztály. Kutatásomhoz összesen 210 db műsort néztem meg – a műsorajánlókat nem beleszámolva a vizsgálatomba –, ebből 113 műsorban nem szerepelt 50 feletti nő, 55 műsorban pedig nem szerepelt 50 feletti férfi. A hipotézisem azon részét nem látom igazoltnak, amely azt mondja ki, hogy a műsorok többségében nem szerepel ez a korosztály. Különbséget kell tenni ugyanis nők, és férfiak vonatkozásában, mert más eredményt kapunk a nemek részletes vizsgálatakor. 50 év feletti nők a műsorok többségében valóban nem szerepelnek, viszont az 50 év feletti férfiak esetében pozitívabb a

kép. Ők arányaiban több műsorban szerepeltek, mint a nők. Ez a tény megint visszavezethető arra a megállapításra, – amit már korábban említettem –, miszerint a hírműsorok jelentős részében politikai hírek szerepeltek, és ezen a pályán köztudottan több az 50 feletti férfi, mint az 50 feletti nő. Kutatásom eredménye ebben a vonatkozásban is mást mutat, mint az e témában eddig megjelent publikációk.

Kutatásomban nem csak számszerűen voltam kíváncsi arra, hogy milyen arányban szerepelnek az 50+-osok a médiában, hanem az átfogóbb kép kialakítása miatt arra is, hogy e korosztály milyen tulajdonságokkal felruházva szerepel. Hipotézisemben azt feltételeztem, hogy többségében negatív a korosztály megítélése. Ezt a feltételezést a részletes vizsgálatom nem igazolta, mert meglegedésemre azt tapasztaltam, hogy a vizsgált időintervallum 50+-os szereplői az általam megadott szempontrendszerek szerint többször kerültek pozitív, mint negatív besorolás alá. A semleges kategóriának is jóval nagyobb volt az aránya, mint a negatívnak a teljes vizsgálat alatt. De ahhoz, hogy a semleges megítélésből pozitív felé billenjen a mérleg, több olyan műsorra lenne szükség, ahol nagyobb szerepet kap ez a korosztály, és ezzel bebizonyíthatja hasznosságát a társadalomban.

Azt gondolom, hogy kutatásom eredményeit lényegében pozitívnak lehet tekinteni, de ez annak köszönhető, hogy én kifejezetten az MTV1 adásait vizsgáltam. Közzolgálati mivolta miatt a hagyományos értékek tisztelete jellemző a csatornára, még akkor is, ha kísérletet tett a változtatásra a kereskedelmibb jelleg felé. Ha a kereskedelmi csatornákon is vizsgálódtam volna, véleményem szerint nagyobb lett volna az 50+-os korosztály negatív megítélésének aránya, mint a pozitívé, vagy akár a semlegesé. Természetesen ez csak feltételezés, mert ennek bizonyítása egy újabb részletes kutatást igényelne.

Annak ellenére, hogy a kutatásaimból azt az eredményt kaptam, hogy szerepelnek 50+-osok a médiában, a szerepléseik számát *nem tartom elegendőnek* a fiatalabb korosztály megjelenéséhez képest. A környezetemben élő 50+-os korosztállyal folytatott beszélgetések után úgy gondolom, hogy ők nyitottan állnak a mai információs társadalom generálta új kihívások elé, szívesen tanulnának, ismerkednének meg az új lehetőségekkel, csak a nekik megfelelő módon kellene közvetíteni feléjük az új ismereteket.

Manapság, amikor már nagyon fontos az élethosszig tartó tanulás, az agyi kapacitás folyamatos karbantartása, véleményem szerint kifejezetten nagy igény lenne arra is, hogy idősebbek is megtalálják a célirányosan nekik készült műsorokat, ne csak a meglévő fajtákból válogathassanak, időseknek szóló műsorok hiányában. Öröömre szolgál az, hogy azért az 50+-os generációt érintő pozitív kezdeményezések már működnek. Idősek Akadémiája már 2010 óta létezik országos szinten a Szociális és Munkaügyi Minisztérium

szervezésében⁴⁶, vagy akár említhetjük a Zsigmond Király Főiskola keretein belül működő Nyugdíjasok Óbudai Akadémiáját. Itt olyan programsorozat indult –a nagy sikerre való tekintettel idén már második alkalommal–, ahol heti rendszerességgel időseknek szóló előadások kerülnek megrendezésre. A programokon az 50 felettiek különböző témákban hallhatnak számukra fontos információkat az internet használatától kezdve az időskori párkapcsolati kérdésekig. Tanulmányomhoz adatgyűjtés céljából a 2011-es tanévben én is részt vettem ennek az előadássorozatnak több alkalmán, ahol azt tapasztaltam, hogy az idősek nagyon nyitottak az információkra, a 60-70 évesek fiatalokat meghazudtoló szorgalommal jegyzeteltek, szívták magukba a tudást. A folyamatos teltházas előadások azt mutatják, hogy igény van az effajta kezdeményezésekre.⁴⁷

Ezen kezdeményezések példájára Idősek Televíziójára is nagy igény lenne meglátásom szerint, aminek segítségével tanulhatnának, és képezhetnék magukat a korosztály képviselői. Nemcsak tanulás szempontjából lenne fontos egy ilyen műsor, vagy csatorna megjelenése, hanem azért is, mert a mostani televízióból hiányoznak azok a műsorok, amelyek igazán érdekelnék ezt a korosztályt, gondolok itt koncertekre, színházi közvetítésekre, természettudományos előadásokra. Úgy gondolom, hogy a médiában való szereplésüket is elősegítené, ha több olyan műsor készülne, ami kifejezetten nekik szól. Ezekre a problémákra már **Szattelberger Dóra** is felhívta a figyelmet egy korábban készült tanulmányában.⁴⁸

Összegzőképpen elmondható, hogy a felállított hipotézisemmel szemben a kutatásom eredményei azt mutatták, hogy igenis szerepel az 50+-os korosztály a médiában, azon belül is az MTV1 műsoraiban, viszont szereplésük arányán javukra kellene változtatni. Az 50+-os korosztály szereplésének aránya a médiában egy összetett probléma, amelyre vizsgálatom alapján pozitív-negatív, illetve semleges példát is láttam.

2012 az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve, ami segítséget kíván nyújtani az életkoron alapuló diszkrimináció kezelésére, és lehetőségeket kínál az

⁴⁶ Idősek Akadémiája 2010

<http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=13565&articleID=42135&ctag=articlelist&iid=1>

Letöltés ideje: 2012. március 6.

⁴⁷ Nyugdíjasok Óbudai Akadémiája, In: zskf.hu

<http://www.zskf.hu/nyugdijasok/olvas/permalink:akademiai-program>

Letöltés ideje: 2012. március 28.

⁴⁸ Szattelberger Dóra: Az idősek és a média kapcsolata a mai Magyarországon

<http://www.idostanulas.eoldal.hu/cikkek/hallgatok-dolgozatai-az-idoskori-tanulasrol-es-muevelodesrol/szattelberger-dora--az-idosek-es-a-media-kapcsolata-a-mai-magyarorszagon.html>

Letöltés ideje: 2012. március 16.

idősebb generáció munkaerő piacon való tartásához.⁴⁹ Ennek hatására remélhetőleg felerősödik az idősokkal való foglalkozás a médiában, azon belül a televízióban is. A televízióknak is azt kellene közvetíteni a társadalom felé, hogy az idősödés ne problémaként, hanem kihívásként jelentkezzon.

Tanulmányom címére visszautalva, azt a végső következtetést tudom levonni, hogy *az idősök benne vannak a "pikszisben"*, de sajnos még nem az őket megillető súllyal, és számban.

⁴⁹ Az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve 2012, In: europa.eu
<http://europa.eu/ey2012/ey2012main.jsp?langId=hu&catId=973>

Letöltés ideje: 2012. március 28.

7 Irodalomjegyzék

Online irodalmak:

- Aktív idősödés: EUROBAROMÉTER vizsgálat
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_378_fact_hu_hu.pdf
Letöltés ideje: 2012. március 2.
- Albert Schweitzer: A fiatalság mércéje
<http://pdafanclub.com/forum/index.php?topic=3901.25>
Letöltés ideje: 2012. február 14.
- Az 1996.évi I. törvény a rádiózásról és televíziózásról, In: Magyar Televízió Közalapítvány
http://www.mtvka.hu/attachments/419_1996_i_torveny_mod.pdf
Letöltés ideje: 2012. március 5.
- Az 50 év feletti korosztály tévé nézési szokásai 2010-ben, In: Nielsen Közönségmérés
http://www.agbnielsen.com/Uploads/Hungary/res_az_50_ev_feletti_korosztaly_tevenezesi_szokasai.pdf
Letöltés ideje: 2012. február 15.
- Az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve 2012
<http://europa.eu/ey2012/ey2012main.jsp?langId=hu&catId=973>
Letöltés ideje: 2012. március 28.
- Az MTV Zrt. Vállalati weblapja
<http://www.mtvzrt.hu/?id=200917>
Letöltés ideje: 2011. január 16.
- Bajomi-Lázár Péter: Kereskedelmi Média, In: Magyar Virtuális Enciklopédia, 2004
http://www.enc.hu/1enciklopedia/mindennapi/keresk_media.htm
Letöltés ideje: 2011. október 16.
- Idegen szavak gyűjteménye: Intendáns = felügyelő
<http://idegen-szavak.hu/intend%C3%A1ns>
Letöltés ideje: 2012. február 11.
- Idegen Szavak Gyűjteménye: Repetitív = ismétlődő
<http://idegen-szavak.hu/repetit%C3%ADv>
Letöltés ideje: 2012. március 5.
- Idősek Akadémiája 2010, Bevezetés az Idősügyi Nemzeti Stratégiába
http://www.obme.hu/wp-content/uploads/2010/03/02_bevezetes_az_INSba.pdf

Letöltés ideje: 2012. február 27.

- Idősek Akadémiája 2010

<http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=13565&articleID=42135&ctag=articlelist&iid=1>

Letöltés ideje: 2012. március 6.

- Jászberényi József: Az ageizmus: a kor szerinti diszkrimináció, In: Polgári Szemle, 2010. Február-6. évfolyam, 1. szám

http://www.polgariszemle.hu/app/interface.php?view=v_article&ID=373

Letöltés ideje: 2012. február 14.

- Jászberényi József (2008) Az „öregek” nem is léteznek? In: Média kutató 2008 ősz

http://www.mediakutato.hu/cikk/2008_03_osz/03_oreg_idos_reklam

Letöltés ideje: 2012. február 11.

- Köszolgálati Kódex

http://www.noe.hu/anyagok/noe_kozszolgalmati_kodex.pdf

Letöltés ideje: 2012. március 5.

- Magyarország a XX. Században/ A Magyar Televíziózás története, In: Magyar Elektronikus Könyvtár

<http://mek.niif.hu/02100/02185/html/516.html>

Letöltés ideje: 2012. február 12.

- MTV Zrt. Szervezeti és Működési Szabályzata

<http://old.hirado.hu/download/brand/szmsz.rtf>

Letöltés ideje: 2012. február 15.

- Nyugdíjasok Óbudai Akadémiája, In: zskf.hu

<http://www.zskf.hu/nyugdijasok/olvas/permalink:akademiai-program>

Letöltés ideje: 2012. március 28.

- Piackutatasok.hu

<http://www.piackutatasok.hu/2012/01/nielsen-tevenezes-demografiaja-2011.html>

Letöltés ideje: 2012. március 5.

- Rákay Philip: Én döntöm el, kik legyenek a képernyőn, In: Népszabadság Online

http://nol.hu/belfold/rakay_philip_en_dontom_el_kik_legyenek_kepernyon

Letöltés ideje: 2012. február 15.

- Sulinet: Média kasszótár: Infotainment = Az információ szórakoztató formában történő átadására utaló szóösszetétel. A televíziós hírműsornak, ill. a show műsornak ma már egyre kevésbé szokatlan elegyként megjelenő műsor-karakter.

<http://www.sulinet.hu/tart/fcikk/Kdba/0/14893/1>

Letöltés ideje: 2011. október 16.

- Szattelberger Dóra: Az idősök és a média kapcsolata a mai Magyarországon
<http://www.idostanulas.eoldal.hu/cikkek/hallgatok-dolgozatai-az-idoskori-tanulasrol-es-muvelodesrol/szattelberger-dora--az-idosek-es-a-media-kapcsolata-a-mai-magyarorszagon.html>

Letöltés ideje: 2012. március 16.

- Szociális Ágazati Információs Rendszer
https://teir.vati.hu/rqdist/main?rq_app=icsszm&rq_proc=demof_init

Letöltés ideje: 2012. február 11.

- Tíz év, amely megváltoztatta Magyarországot, In: Hetek Archívum
http://www.hetek.hu/hatter/200710/tiz_ev_amely_megvaltoztatta_magyarorszagot

Letöltés ideje: 2012. március 2.

Offline irodalmak:

- Dr. Nagy Andor József: Médiagerontológia (Média az arany életkorban, az élet harmadik harmadában). Budapest, Magyar Médiaepedagógiai Kutatóintézet, 2008.
- Fehér Katalin: Reklám: Elmélet és gyakorlat, Főiskolai Tankönyv, Szöveggyűjtemény, Budapest R.E.Product'98 Bt. Nyomdaüzeme, 2005.
- Frank Schirrmacher: A Matuzsálem Összeesküvés, Budapest Scholar Kiadó, 2007.
- Ifj. Szivós Zsigmond Szakdolgozata: Mellőzöttség, mint társadalmi kórkép, avagy „Öregember” „Vénember”?, Budapest, Zsigmond Király Főiskola, 2011.
- Jászberényi József: Az aktív időskor lehetőségei Magyarországon (Bevezetés a geronto-andragógiába), Budapest, PrintXBudavár Zrt., 2009.
- Kulcsár Melinda Szakdolgozata: Időskori diszkrimináció a médiában, Budapest, Zsigmond Király Főiskola, 2011.

8 Képek jegyzéke

- Kép 1.: Biokuckó: Jutavit Multivitamin Senior 50 felett
http://www.biokucko.com/product.php?id_product=397
Letöltés ideje: 2012. február 22.
- Kép 2.: DTK.-D.Tóth Kriszta show, In: hirado.hu
http://www.hirado.hu/Hirek/2011/09/16/14/DTK_D_Toth_Kriszta_show.aspx
Letöltés ideje: 2012. február 20.
- Kép 3.: Új műsorok, sztárok a közmédiában, In: hirado.hu
http://www.hirado.hu/Hirek/2011/09/16/13/Uj_musorok_sztarok_a_kozmediaban.aspx
Letöltés ideje: 2012. február 20.

9 Ábrák jegyzéke

Nem saját szerkesztésű ábrák:

- Ábra 1.: Aktív idősödés: EUROBAROMÉTER vizsgálat
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_378_fact_hu_hu.pdf
Letöltés ideje: 2012. március 2.
- Ábra 2.: Nielsen Közönségmérés: Az 50 év feletti korosztály tévévezési szokásai
http://www.agbnielsen.com/Uploads/Hungary/res_az_50_ev_feletti_korosztaly_tevenezesi_szokasai.pdf
Letöltés ideje: 2012. február 15.

Saját szerkesztésű ábrák:

- Ábra 3.: Műsorkategóriák eloszlása (Szeptember)
- Ábra 4.: Műsorkategóriák eloszlása (December)
- Ábra 5.: Műsorkategóriák arányainak változása közös diagramon
- Ábra 6.: Megjelenési arány a műsorokban 50 év alatt és felett
- Ábra 7.: 50 feletti nők jelenléte a műsorokban (%)
- Ábra 8.: 50 feletti férfiak jelenléte a műsorokban (%)
- Ábra 9.: Szerepel/Nem szerepel arányok a teljes időszakban
- Ábra 10.: Női tulajdonságok a teljes vizsgálati idő alatt
- Ábra 11.: Férfi tulajdonságok a teljes vizsgálati idő alatt

- Ábra 12.: Tulajdonságok eloszlása

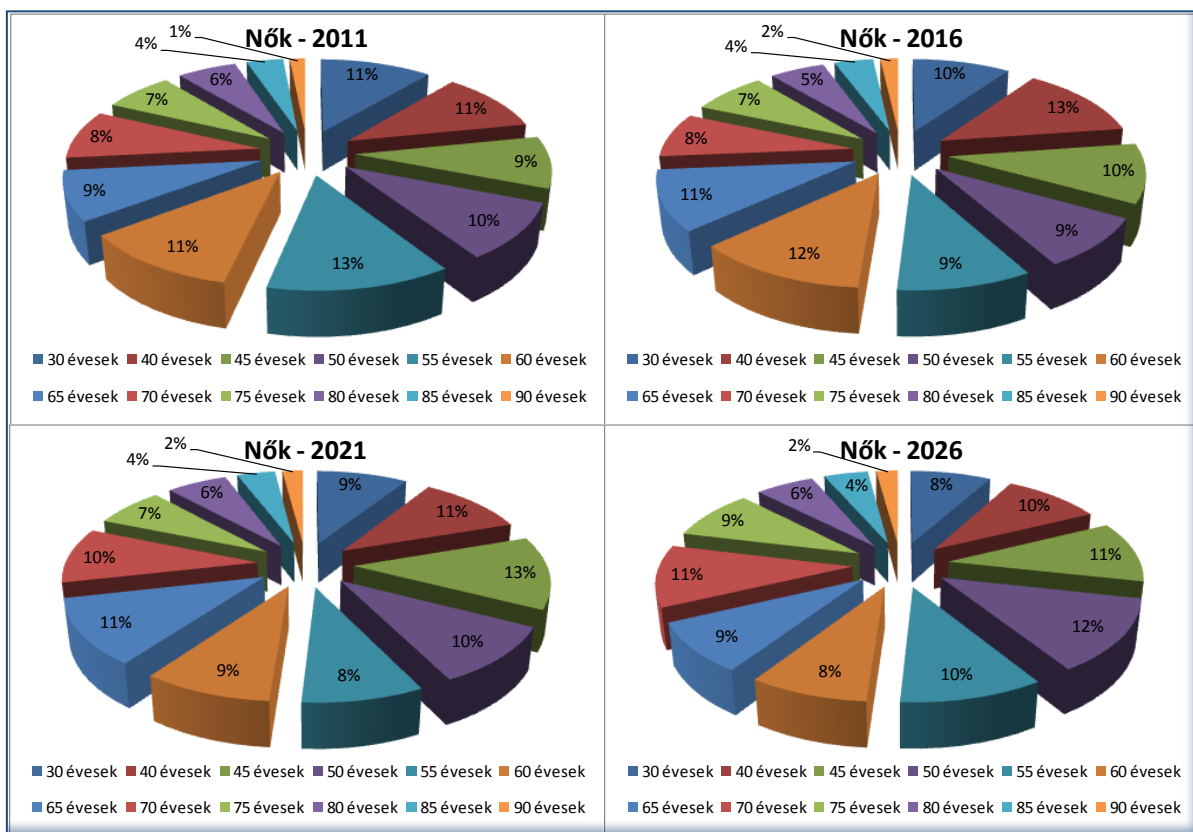
10 Mellékletek

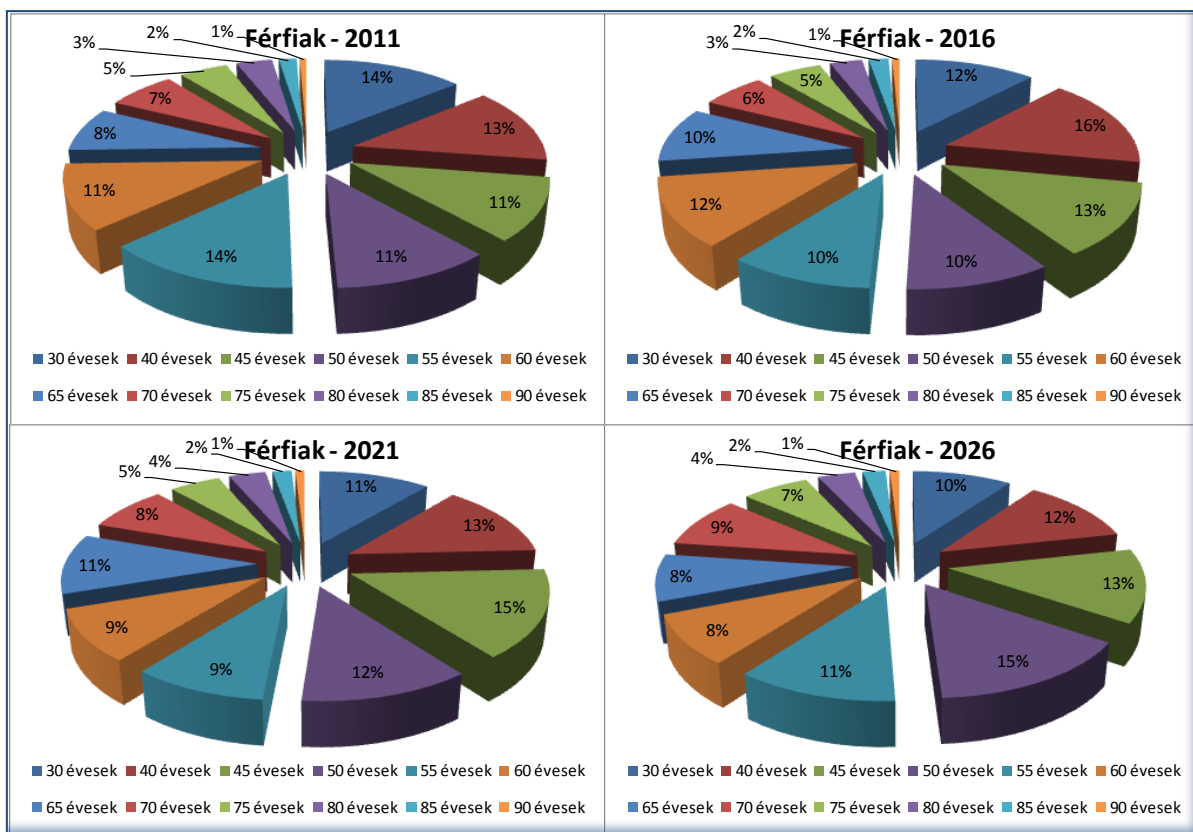
Mellékletek (forrás: saját szerkesztés)

- Melléklet 1.: Demográfiai előrejelzések
- Melléklet 2.: Az MTV1 közszolgálati televízió adásainak vizsgálata 2011. szeptember 1. és 14., valamint 2011. december 1. és 14. között, a 19-21 órai időszáiban
- Melléklet 3.: Tévéműsor kategóriák a vizsgált időszakban
- Melléklet 4.: Nők és férfiak életkor szerinti megoszlása
- Melléklet 5.: 50 feletti nők és férfiak jelenléte a műsorokban
- Melléklet 6.: Pozitív, negatív, semleges tulajdonságok vizsgálata
- Melléklet 7.: 50 feletti nők és férfiak tulajdonságok szerint naponta
- Melléklet 8.: 50 év alattiak, és 50 év felettiak aránya
- Melléklet 9.: Tulajdonságok szerinti összesítés

Melléklet 1.

Demográfiai előrejelzések a Szociális Ágazati Információs Rendszer adatai alapján

Demográfiai trendek												
Korosztály	2011 [ezer]			2016 [ezer]			2021 [ezer]			2026 [ezer]		
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak	összesen
30 évesek	746	778	1 524	674	693	1 367	634	654	1 288	562	586	1 148
40 évesek	720	739	1 459	895	919	1 815	750	773	1 523	681	693	1 374
45 évesek	610	605	1 215	716	724	1 440	891	903	1 794	748	762	1 510
50 évesek	659	616	1 275	602	581	1 183	708	698	1 406	882	874	1 756
55 évesek	859	757	1 616	645	577	1 222	591	549	1 140	696	663	1 360
60 évesek	757	629	1 386	833	693	1 525	628	534	1 163	578	512	1 091
65 évesek	581	435	1 015	724	559	1 282	801	622	1 423	609	487	1 096
70 évesek	577	379	956	541	367	908	679	479	1 159	757	542	1 300
75 évesek	468	266	734	512	299	811	486	297	783	617	395	1 012
80 évesek	396	198	594	377	186	563	421	216	638	408	221	629
85 évesek	245	98	343	267	114	381	264	112	377	306	136	442
90 évesek	103	36	140	123	43	166	143	53	197	151	56	207

Demográfiai trendek [%]												
Korosztály	2011 [ezer]			2016 [ezer]			2021 [ezer]			2026 [ezer]		
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak	összesen
30 évesek	11%	14%	12%	10%	12%	11%	9%	11%	10%	8%	10%	9%
40 évesek	11%	13%	12%	13%	16%	14%	11%	13%	12%	10%	12%	11%
45 évesek	9%	11%	10%	10%	13%	11%	13%	15%	14%	11%	13%	12%
50 évesek	10%	11%	10%	9%	10%	9%	10%	12%	11%	13%	15%	14%
55 évesek	13%	14%	13%	9%	10%	10%	8%	9%	9%	10%	11%	11%
60 évesek	11%	11%	11%	12%	12%	12%	9%	9%	9%	8%	9%	8%
65 évesek	9%	8%	8%	10%	10%	10%	11%	11%	11%	9%	8%	8%
70 évesek	9%	7%	8%	8%	6%	7%	10%	8%	9%	11%	9%	10%
75 évesek	7%	5%	6%	7%	5%	6%	7%	5%	6%	9%	7%	8%
80 évesek	6%	4%	5%	5%	3%	4%	6%	4%	5%	6%	4%	5%
85 évesek	4%	2%	3%	4%	2%	3%	4%	2%	3%	4%	2%	3%
90 évesek	2%	1%	1%	2%	1%	1%	2%	1%	2%	2%	1%	2%

Melléklet 2.

Az MTV1 közszolgálati televízió adásainak vizsgálata 2011. szeptember 1. és 14. között, a 19-21 órai időszámban

Dátum	Műsor címe	Típus	Szereplők (tulajdonságok)											Szereplők (tulajdonságok)										
			50 + nők											50 + férfiak										
			Szerepel											Szerepel										
			50 alatt	aktív	megnyerő	bölcs	barátságos	passzív	ellenszenves	neveléses	ellenszenves	semleges	Nem szerepel	50 alatt	aktív	megnyerő	bölcs	barátságos	passzív	ellenszenves	neveléses	ellenszenves	semleges	Nem szerepel
2011.09.01	Szerelemhajó	Filmsorozat	5						1			1		7			1			1			3	
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám										1								1				
	Híradó	Hír	1									4		4		1	1						9	
	Reklám	Reklám										1		2										x
	Sporthelek	Sporthelek	1	1			1							2										x
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1										x
	Déltenger kincse	Filmsorozat	3										x	2	1					1			3	
2011.09.02	Híradó	Hír	4	1								1		4	1		1						5	
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám	1										x	1										x
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés	1										x											x
	Reklám	Reklám	1										x	1										x
	Telesport	Sport	1										x	25	2								3	
2011.09.03	Sándor Mátyás	Filmsorozat	2									1		4			1					2	2	
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám	1										x	2									3	
	Híradó	Hír	2	2								1		8			1						6	
	Sporthelek	Sporthelek											x	2									1	
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés										1												x
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám											x	1									1	
2011.09.04	Szerencse Szombat	Egyéb	9									1		12										x
	A király kalóza	Filmsorozat	5										x	8	2		1			1				
	Reklám	Reklám	1									1		2						1				
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Híradó	Hír	4	2										5	3			2					9	
	Sporthelek	Sporthelek											x	1	1								2	
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés										1												x
	Reklám	Reklám	2										x	2							1			
2011.09.05	Nevetni kell, ennyi az egész	Egyéb	6		1					2				4							5			
	Szerelemhajó	Filmsorozat	4						1			1		7	1									
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám	1										x	1									2	
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Híradó	Hír	3									5		6	1					1		1	3	
	Sporthelek	Sporthelek	2										x	2									1	
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1										x
2011.09.06	Reklám	Reklám	1										x	1			1				1			
	Fuss, hogy utolérjelek	Film	2							1				1							4			
	Szerelemhajó	Filmsorozat	3								1	1		7	1									
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám	1									2		2						1		1		
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Híradó	Hír	3									2		9	1								7	
	Sporthelek	Sporthelek	1										x										2	
2011.09.07	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1										x
	Reklám	Reklám	2									1		25	1					2		1		
	Telesport	Sport	1										x										1	
	Szerelemhajó	Filmsorozat	3								1	1		7	1									
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám	1										x	1			1				1		2	
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Híradó	Hír	5									1		6	4								5	
2011.09.07	Sporthelek	Sporthelek	2										x				1						2	
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1										x
	Reklám	Reklám	2										x				1				1			
	Szilveszter 1985 (Hofi Géza műsor)	Egyéb											x											

Dátum	Műsor címe	Típus	Szereplők (tulajdonságok)											Szereplők (tulajdonságok)										
			50 alatt	50 + nők								Nem szerepel	50 alatt	50 + férfi								Nem szerepel		
				Szerepel										Szerepel										
				pozitív				negatív						pozitív				negatív						
				aktív	megnyerő	bölcs	barátságos	passzív	ellenszenves	nevetséges	ellenséges			semleges	aktív	megnyerő	bölcs	barátságos	passzív	ellenszenves	nevetséges		ellenséges	semleges
2011.09.08	Szerelemhajó	Filmsorozat	3								1	1		7	1									
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám										1					1							
	Híradó	Hír	5										x	6	2							6		
	Sporthírek	Sporthírek	1										x	3								1		
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1									x	
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám	1										x	1			1			1	1			
Déltenger kincse	Filmsorozat	2	1										4					1			1			
2011.09.09	Szerelemhajó	Filmsorozat	3								1	1		7	1									
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám	2				1															3		
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Híradó	Hír	2										x	12	1							8		
	Sporthírek	Sporthírek	1										x	1								2		
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1									x	
	Reklám	Reklám	1										1						1					
A régi nyár (színházi közvetítés)	Egyéb	4				1						1							1					
2011.09.10	Sándor Mátyás	Filmsorozat	3			1	1							3	1				1				3	
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám	2											3							1			
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám	1										x	1									x	
	Híradó	Hír											3	8	1						1	7		
	Sporthírek	Sporthírek											x	1								3		
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1									x	
Szerencse Szombat	Egyéb	8										x	9								1			
2011.09.11	A király kalóza	Filmsorozat	5										x	8	2		1			1				
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám	1										x	1			1							
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Híradó	Hír	5										1	13	1		3						6	
	Sporthírek	Sporthírek											x	3								1		
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1									x	
	Reklám	Reklám								1		1		2									x	
Szeptember 11-A katasztrófa után	Egyéb	2										1	5									3		
2011.09.12	Szerelemhajó	Filmsorozat	3								1	1		7	1									
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám					1										1			1				
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Híradó	Hír	2									1	8	2	1		1						5	
	Sporthírek	Sporthírek											x	1									2	
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x									1		
	Reklám	Reklám	1				1							1			2			1				
Gyula vitéz télen-nyáron	Film	3										1	4	1								3		
2011.09.13	Szerelemhajó	Filmsorozat	3								1	1		7	1									
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám	1											2						1				
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Híradó	Hír	2										x	4	2				1		1	6		
	Sporthírek	Sporthírek											x	1								3		
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1									x	
	Reklám	Reklám										1									1			
Őnök kérték	Egyéb	5										3							1			4		
2011.09.14	Szerelemhajó	Filmsorozat	3								1	1		7	1									
	Műsorajánló	Műsorajánló																						
	Reklám	Reklám											x				1							
	Híradó	Hír	1										4	5	1		1						3	
	Sporthírek	Sporthírek	1										x	3									2	
	Reklám	Reklám	1										x	2			1							
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1									x	
	Nevezz csak Cucinak! (Hofi Géza műsora)	Egyéb											x							1				

Az MTV1 közszolgálati televízió adásainak vizsgálata 2011. december 1. és 14. között, a 19-21 órai időszámban

Dátum	Műsor címe	Típus	Szereplők (tulajdonságok)												Szereplők (tulajdonságok)											
			50 alatt	50 + nők								Nem szerepel	50 alatt	50 + férfi								Nem szerepel				
				Szerepel										Szerepel												
				aktív	megnyerő	bölcs	barátságos	passzív	elleneszenves	neveléséges	ellenéséges			semléges	aktív	megnyerő	bölcs	barátságos	passzív	elleneszenves	neveléséges		ellenéséges	semléges		
2011.12.01	Maradj talpon!	Vetélkedő	4										x	5	1											
	Műsorajánló	Műsorajánló																								
	Reklám	Reklám	1									1		3											x	
	Híradó	Hír	5				1		1			1		5	3	2		1						4		
	Műsorajánló	Műsorajánló																								
	Sporthírek	Sporthírek	1										x		2	1										
	Reklám	Reklám								1									1							
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1											x	
Trükkös gyémántrablás c.film	Film	5										1		5	1			1		4				3		
2011.12.02	Euro 2012- Labdarugó EB sorsolás	Sport	4										x	13											15	
	Műsorajánló	Műsorajánló																								
	Reklám	Reklám	1								1			3							1					
	Híradó	Hír	5	1	1		1							8	3	6	1	1						4		
	Műsorajánló	Műsorajánló																								
	Reklám	Reklám	3										x	1											x	
	Sporthírek	Sporthírek	3										x		2											
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1											x	
Advent	Egyéb					1																		x		
Az Este c. politikai magazin	Egyéb	1										x	3	1									5			
2011.12.03	Szerencse Szombat	Egyéb	5									1		15										2		
	Műsorajánló	Műsorajánló																								
	Híradó	Hír	5	1				1				2		6	1									6		
	Reklám	Reklám								1										1						
	Sporthírek	Sporthírek											x	1											x	
	Reklám	Reklám					1													1						
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1											x	
	Advent	Egyéb					1																		x	
Don Juan De Marco c.film	Film	6				1							4		2							4				
2011.12.04	A Lényeg c. politikai magazin	Egyéb		1										1	3					1				2		
	Műsorajánló	Műsorajánló																								
	Reklám	Reklám	2										x	3											x	
	Híradó	Hír										2		11									5			
	Sporthírek	Sporthírek											x		1							1				
	Műsorajánló	Műsorajánló																								
	Reklám	Reklám											x							1						
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés										1												x		
Advent	Egyéb											x					1									
Magyarország Szeretlek!	Vetélkedő	1	1									1		2	1								1			
2011.12.05	Maradj talpon!	Vetélkedő	1										x	3	1			1								
	Műsorajánló	Műsorajánló																								
	Reklám	Reklám				1								1							1					
	Híradó	Hír	3	1								3		7	6	1		2					10			
	Sporthírek	Sporthírek	1										x	5									1			
	Reklám	Reklám	1				1							1							1					
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1										x		
	Advent	Egyéb											x				1									
Kékfény	Egyéb	4										1		5	1							5				
2011.12.06	Maradj talpon!	Vetélkedő	4										x	5	1		1									
	Műsorajánló	Műsorajánló																								
	Reklám	Reklám	1										x	1							1					
	Híradó	Hír	4	1									2	8	1			1					6			
	Műsorajánló	Műsorajánló																								
	Reklám	Reklám	1										x	1							1					
	Sporthírek	Sporthírek	1										x	2										x		
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés											x	1										x		
Reklám	Reklám	1																		1						
Advent	Egyéb											x					1									
A Kennedy család	Filmsorozat	2				1							3	1		3										
2011.12.07	Maradj talpon!	Vetélkedő	1										x	4	1									1		
	Műsorajánló	Műsorajánló																								
	Reklám	Reklám	1				1							1										x		
	Híradó	Hír	5	1										5	5					1			6			
	Műsorajánló	Műsorajánló																								
	Reklám	Reklám											x	1							1					
	Sporthírek	Sporthírek											x	2	2								2			
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés	1										x											x		
Reklám	Reklám																1				1					
Advent	Egyéb											x														
Párizsi helyszínelők	Filmsorozat	3										1		1				1					2			

Dátum	Műsor címe	Típus	Szereplők (tulajdonságok)											Szereplők (tulajdonságok)											
			50 alatt	50 + nők								Nem szerepel	50 alatt	50 + férfi								Nem szerepel			
				Szerepel				Szerepel						Szerepel				Szerepel							
				aktív	megnyerő	bölcs	barátságos	passzív	ellenszenves	nevetséges	ellenséges			semleges	aktív	megnyerő	bölcs	barátságos	passzív	ellenszenves	nevetséges		ellenséges	semleges	
2011.12.08	Maradj talpon!	Vetélkedő	3										x		3	2									
	Műsorajánló	Műsorajánló																							
	Reklám	Reklám	1			1						1		2										x	
	Híradó	Hír	2	2								1		5	5							5			
	Reklám	Reklám										1								1					
	Sporthírek	Sporthírek	1										x			1									
	Reklám	Reklám	2									x		2						1					
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés										x		1									x		
	Advent	Egyéb										x		1										x	
A szerelem konyhája	Film	4									x		3	1	2		2		2		1				
2011.12.09	Maradj talpon!	Vetélkedő	3									x		3	1										
	Műsorajánló	Műsorajánló																							
	Reklám	Reklám	2			1						1		2						1					
	Híradó	Hír	5			1						2		7	2		2					1	8		
	Sporthírek	Sporthírek										x		1	1							1			
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés										x		1									x		
	Advent	Egyéb				1																		x	
	Reklám	Reklám				1								1						1					
	Banán, pumpa, kurbli	Egyéb	1									x													
2011.12.10	Szerencse Szombat	Egyéb	3									x		15								4			
	Műsorajánló	Műsorajánló																					1		
	Reklám	Reklám	3						1					4									1		
	Híradó	Hír	2									4		6	1	1			1				8		
	Műsorajánló	Műsorajánló																							
	Reklám	Reklám	1									x									1				
	Sporthírek	Sporthírek	1									x			1										
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés										x		1									x		
	Advent	Egyéb										x		1										x	
Szerelm és egyéb katasztrófák	Film	6							2				7								2				
2011.12.11	A Lényeg c. politikai magazin	Egyéb										x			1	1									
	Műsorajánló	Műsorajánló																							
	Reklám	Reklám	1									1		2						1		1			
	Híradó	Hír	3			1								8	1	2	2						4		
	Műsorajánló	Műsorajánló																							
	Reklám	Reklám	1									x		1										x	
	Sporthírek	Sporthírek										x		3										x	
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés				1																	x		
	Advent	Egyéb				1																		x	
Magyarország Szeretlek!	Vetélkedő	4	1										1	1			3								
2011.12.12	Maradj talpon!	Vetélkedő	2	1										3	2										
	Műsorajánló	Műsorajánló																							
	Reklám	Reklám	2									x		1						1					
	Híradó	Hír	1									1		7	1							8			
	Műsorajánló	Műsorajánló																							
	Reklám	Reklám	1									x		1						1					
	Sporthírek	Sporthírek										x		1									x		
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés										x		1									x		
	Advent	Egyéb										x													
Kékfény	Egyéb	3									x		6					1			1		2		
2011.12.13	Maradj talpon!	Vetélkedő	4											5	2										
	Műsorajánló	Műsorajánló																							
	Reklám	Reklám	1									x												x	
	Híradó	Hír	6									x		8	1								11		
	Műsorajánló	Műsorajánló																							
	Sporthírek	Sporthírek											x		2							2			
	Reklám	Reklám										1								1					
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés										x		1										x	
	Advent	Egyéb	1									x												x	
Elcsérélt lányok	Filmsorozat	4			1								3									1			
2011.12.14	Maradj talpon!	Vetélkedő	6											4	2										
	Műsorajánló	Műsorajánló																							
	Reklám	Reklám	1									x		1										x	
	Híradó	Hír	4			1						2		5	1								17		
	Műsorajánló	Műsorajánló																							
	Reklám	Reklám	2									x		1						1					
	Sporthírek	Sporthírek										x		3										x	
	Időjárás jelentés	Időjárás jelentés										x		1										x	
	Advent	Egyéb				1																		x	
Párizsi helyszínelők	Filmsorozat	5									x		5	2								2			

Melléklet 3.

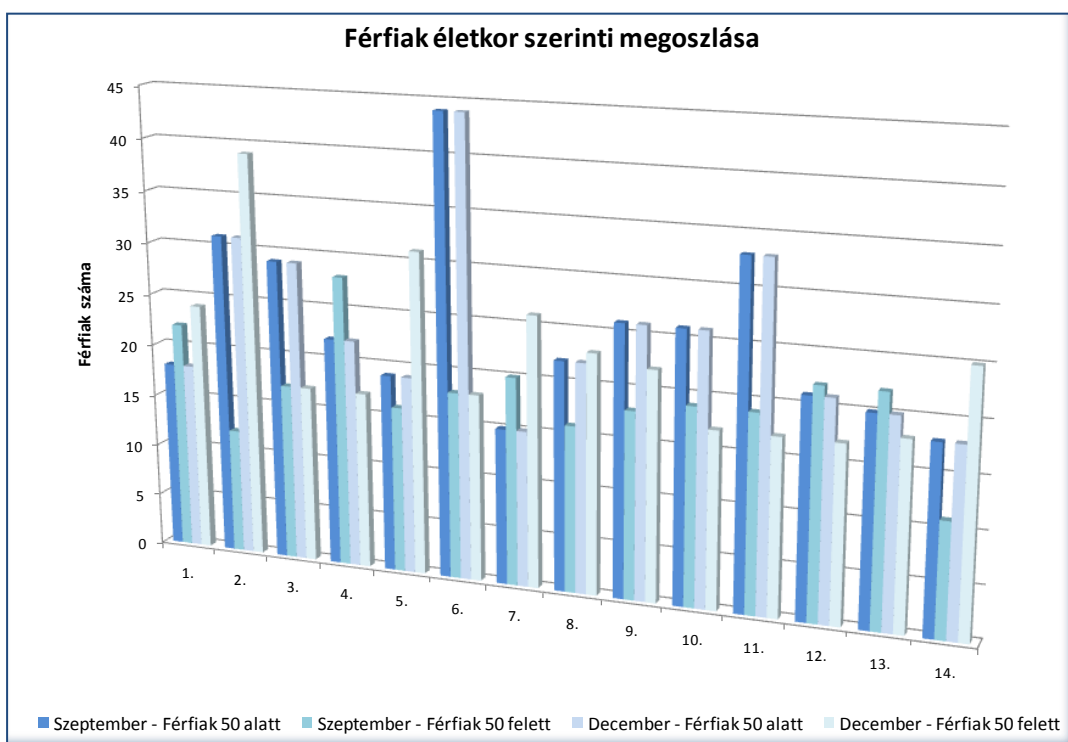
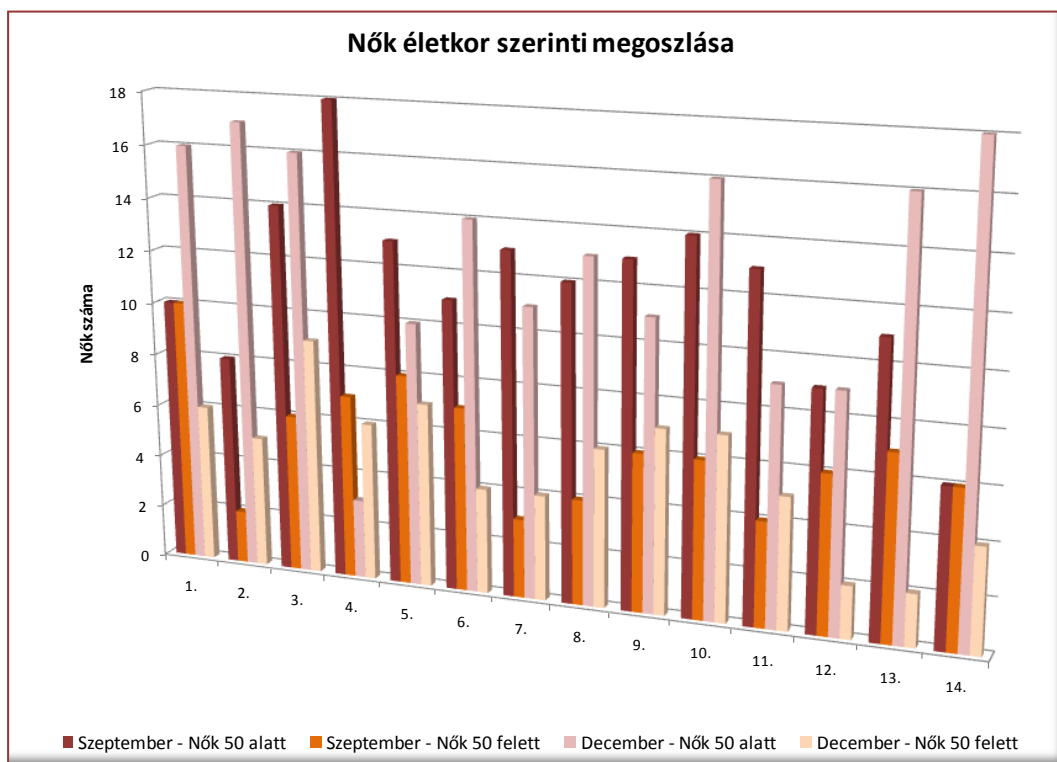
Tévémsor kategóriák a vizsgált időszakban

Tévémsor kategóriák a vizsgált időszakban - Szeptember											
		Kategóriák									
Dátum	D	Filmsorozat	Vetélkedő	Hír	Sport hírek	Sport	Időjárás jelentés	Film	Reklám	Egyéb	Totál
2011.09.01	1.	2		1	1		1		2		7
2011.09.02	2.			1		1	1		2		5
2011.09.03	3.	1		1	1		1		2	1	7
2011.09.04	4.	1		1	1		1		2	1	7
2011.09.05	5.	1		1	1		1	1	2		7
2011.09.06	6.	1		1	1	1	1		2		7
2011.09.07	7.	1		1	1		1		2	1	7
2011.09.08	8.	2		1	1		1		2		7
2011.09.09	9.	1		1	1		1		2	1	7
2011.09.10	10.	1		1	1		1		2	1	7
2011.09.11	11.	1		1	1		1		2	1	7
2011.09.12	12.	1		1	1		1	1	2		7
2011.09.13	13.	1		1	1		1		2	1	7
2011.09.14	14.	1		1	1		1		2	1	7
Összesítés		15	0	14	13	2	14	2	28	8	96
		15,6%	0,0%	14,6%	13,5%	2,1%	14,6%	2,1%	29,2%	8,3%	100,0%

TV műsortípusok a vizsgált időszakban - December											
		Kategóriák									
Dátum	D	Filmsorozat	Vetélkedő	Hír	Sport hírek	Sport	Időjárás jelentés	Film	Reklám	Egyéb	Totál
2011.12.01	1.		1	1	1		1	1	2		7
2011.12.02	2.			1	1	1	1		2	2	8
2011.12.03	3.			1	1		1	1	2	2	8
2011.12.04	4.		1	1	1		1		2	2	8
2011.12.05	5.		1	1	1		1		2	2	8
2011.12.06	6.	1	1	1	1		1		3	1	9
2011.12.07	7.	1	1	1	1		1		3	1	9
2011.12.08	8.		1	1	1		1	1	3	1	9
2011.12.09	9.		1	1	1		1		2	2	8
2011.12.10	10.			1	1		1	1	2	2	8
2011.12.11	11.		1	1	1		1		2	2	8
2011.12.12	12.		1	1	1		1		2	2	8
2011.12.13	13.	1	1	1	1		1		2	1	8
2011.12.14	14.	1	1	1	1		1		2	1	8
Összesítés		4	11	14	14	1	14	4	31	21	114
		3,5%	9,6%	12,3%	12,3%	0,9%	12,3%	3,5%	27,2%	18,4%	100,0%

Melléklet 4.

Nők és férfiak életkor szerinti megoszlása

	Szeptember	December	Szeptember	December	Szeptember	December	Szeptember	December
D	Nők 50 alatt	Nők 50 alatt	Nők 50 felett	Nők 50 felett	Férfiak 50 alatt	Férfiak 50 alatt	Férfiak 50 felett	Férfiak 50 felett
1.	10	16	10	6	18	19	22	24
2.	8	17	2	5	31	29	12	39
3.	14	16	6	9	29	27	17	17
4.	18	3	7	6	22	17	28	17
5.	13	10	8	7	19	23	16	31
6.	11	14	7	4	44	21	18	18
7.	13	11	3	4	15	14	20	26
8.	12	13	4	6	22	17	16	23
9.	13	11	6	7	26	15	18	22
10.	14	16	6	7	26	34	19	17
11.	13	9	4	5	33	15	19	17
12.	9	9	6	2	21	20	22	17
13.	11	16	7	2	20	19	22	18
14.	6	18	6	4	18	20	11	25
	165	179	82	74	344	290	260	311

Melléklet 5.

50 feletti nők és férfiak jelenléte a műsorokban

Szeptember - Nem szerepel									December - Nem szerepel							
D	Műsorok	Műsorajánló	Nők			Férfiak			Műsorok	Műsorajánló	Nők		Férfiak			
			Nem	Szerepel		Nem	Szerepel				Nem	Szerepel	Nem	Szerepel		
1.	8	1	2	29%	71%	3	43%	57%	9	2	3	43%	57%	2	29%	71%
2.	7	2	4	80%	20%	3	60%	40%	10	2	5	63%	38%	3	38%	63%
3.	9	2	3	43%	57%	2	29%	71%	9	1	2	25%	75%	3	38%	63%
4.	8	1	3	43%	57%	1	14%	86%	10	2	4	50%	50%	2	25%	75%
5.	9	2	4	57%	43%	1	14%	86%	9	1	4	50%	50%	1	13%	88%
6.	9	2	3	43%	57%	1	14%	86%	11	2	7	78%	22%	2	22%	78%
7.	9	2	5	71%	29%	1	14%	86%	11	2	5	56%	44%	2	22%	78%
8.	9	2	4	57%	43%	1	14%	86%	10	1	6	67%	33%	3	33%	67%
9.	9	2	3	43%	57%	1	14%	86%	9	1	4	50%	50%	2	25%	75%
10.	9	2	4	57%	43%	2	29%	71%	10	2	5	63%	38%	2	25%	75%
11.	9	2	4	57%	43%	2	29%	71%	10	2	3	38%	63%	4	50%	50%
12.	9	2	2	29%	71%	0	0%	100%	10	2	6	75%	25%	2	25%	75%
13.	9	2	3	43%	57%	1	14%	86%	10	2	5	63%	38%	3	38%	63%
14.	8	1	5	71%	29%	1	14%	86%	10	2	5	63%	38%	4	50%	50%
	121	25	49	51%	49%	20	41%	59%	138	24	64	56%	44%	35	55%	45%

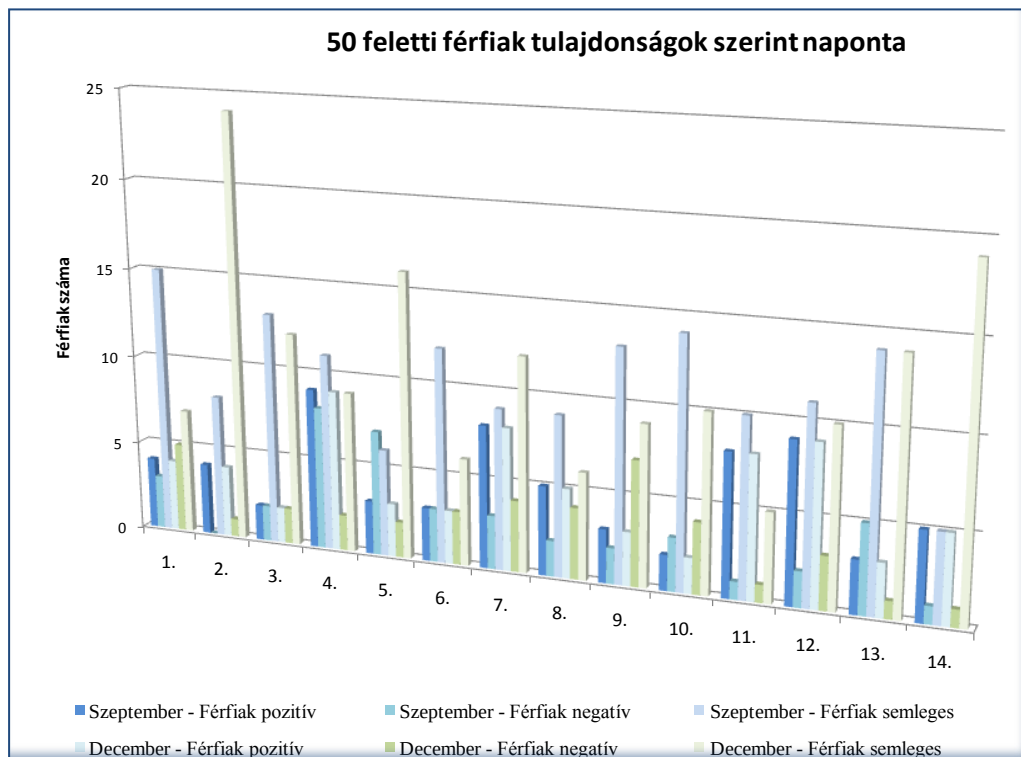
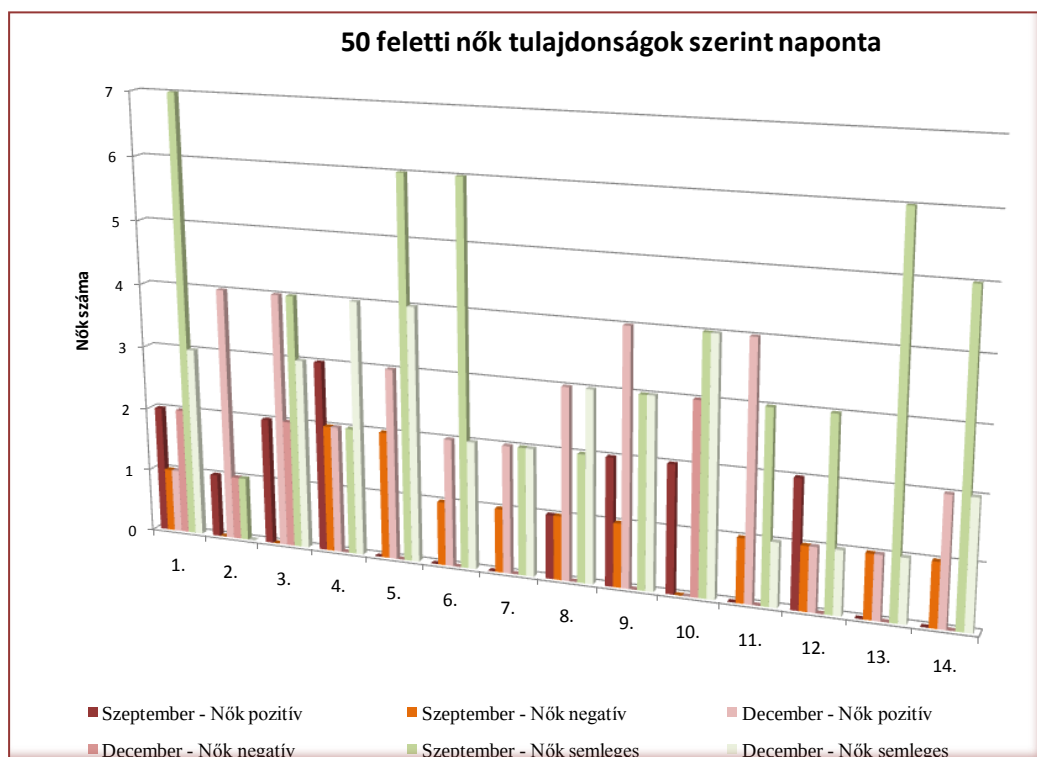
Melléklet 6.

Pozitív, negatív, semleges tulajdonságok vizsgálata

Időszak	aktív	megnyerő	bölcs	barátságos	passzív	ellenszenves	nevetséges	ellenséges	semleges
Szeptember - Nők	7	1	1	6	0	2	4	7	54
December- Nők	11	2	2	18	1	1	4	2	33
Szeptember - Férfiak	39	2	16	11	0	7	30	5	150
December- Férfiak	67	19	11	15	2	7	28	3	159
Időszak	aktív	megnyerő	bölcs	barátságos	passzív	ellenszenves	nevetséges	ellenséges	semleges
Nők	12%	2%	2%	15%	0%	2%	5%	6%	56%
Férfiak	19%	4%	5%	5%	0%	2%	10%	1%	54%

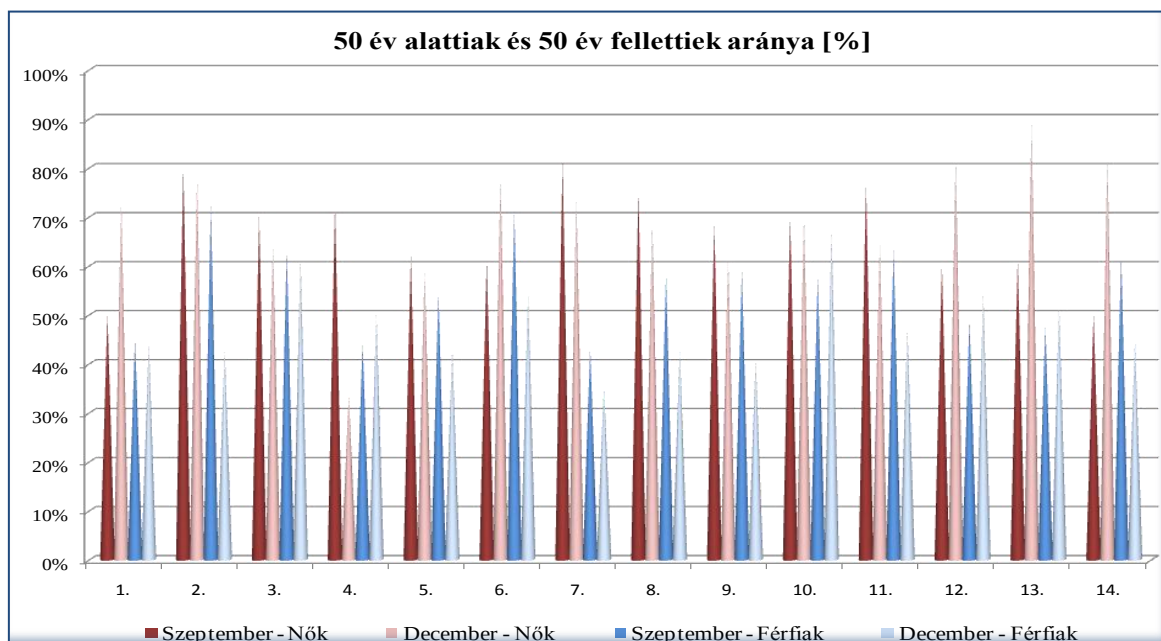
Melléklet 7.

50 feletti nők és férfiak tulajdonságok szerint naponta

Melléklet 8.

50 év alattiak, és 50 év feletti aránya

Melléklet 9.

Tulajdonságok szerinti összesítés

Dátum	Szeptember					
	Nők pozitív	Nők negatív	Nők semleges	Férfiak pozitív	Férfiak negatív	Férfiak semleges
2011.09.01	2	1	7	4	3	15
2011.09.02	1	0	1	4		8
2011.09.03	2	0	4	2	2	13
2011.09.04	3	2	2	9	8	11
2011.09.05	0	2	6	3	7	6
2011.09.06	0	1	6	3	3	12
2011.09.07	0	1	2	8	3	9
2011.09.08	1	1	2	5	2	9
2011.09.09	2	1	3	3	2	13
2011.09.10	2	0	4	2	3	14
2011.09.11	0	1	3	8	1	10
2011.09.12	2	1	3	9	2	11
2011.09.13	0	1	6	3	5	14
2011.09.14	0	1	5	5	1	5
	15	13	54	68	42	150

Dátum	December					
	Nők pozitív	Nők negatív	Nők semleges	Férfiak pozitív	Férfiak negatív	Férfiak semleges
2011.12.01	1	2	3	12	5	7
2011.12.02	4	1	0	14	1	24
2011.12.03	4	2	3	3	2	12
2011.12.04	2	0	4	6	2	9
2011.12.05	3	0	4	13	2	16
2011.12.06	2	0	2	9	3	6
2011.12.07	2	0	2	10	4	12
2011.12.08	3	0	3	13	4	6
2011.12.09	4	0	3	6	7	9
2011.12.10	0	3	4	3	4	10
2011.12.11	4	0	1	11	1	5
2011.12.12	1	0	1	4	3	10
2011.12.13	1	0	1	3	1	14
2011.12.14	2	0	2	5	1	19
	33	8	33	112	40	159